

REŠET

Leto II.

Ribnica, oktober 1981

Št. 5

Kamorkoli se je obiskovalec obrnil, je lahko videl izdelke iz lesa, ki jih je bilo moč tudi kupiti in ne samo ogledovati. Na tej stojnici vidite pletene cekarje. Več o sejmu v Ribnici, o zgodovini in pomenu, lahko preberete v tej številki Rešeta.

Ob tokratnem „Rešet“

Minilo je kar precej časa, tudi dopustniškega, odkar niste prejeli nobene številke glasila. Morda je kdo pomislil, da smo se utrudili, vendar temu ni tako; peščica tistih, ki se trudimo, da dobite občinsko glasilo, je neumorna.

Da ni o čem pisati? Ne, informacij je veliko, vseh celo objaviti ne moremo; med njimi so tudi take, ki niso več aktualne. Težko je izbirati gradivo, še težje pa pisati za glasilo, ki naj bi izhajalo vsak mesec.

Med bralci ni veliko onih, ki bi znali napisati vest, o kateri menijo, da bi bilo dobro, če zanjo zvedo tudi drugi. Če še niste sodelovali, skušajte v prihodnje, saj bomo do konca leta izdali še dve številki (novembra in decembra).

Zavedamo se, da takšno informiranje ne zadošča vsem občinskim potrebam, zato se bomo v okviru OK SZDL dogovorili, kako v letu 1982 izboljšati obveščanje prek Rešeta.

Bliža se konec leta, čas, ko bomo delali obračune našega dela ter se pripravljali na nove volitve v delegatske skupščine, delegacije, skupščine sisov. Še pred iztekom tega leta se bodo zamenjala vodstva v vseh osnovnih organizacijah ZK, v začetku

prihodnjega leta pa bodo opravljene volitve tudi v občinskem vodstvu Zveze komunistov.

Zaradi sprejetih ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije in zaradi uresničevanja pobude tov. Tita o kolektivnem vodenju in odgovornosti bo prišlo do velikih kadrovskih sprememb tudi v vodstvu občine kot družbenopolitične skupnosti.

Veliko kadrovskih zamenjav je pred nami, veliko novih kadrov bomo potrebovali. Kje jih dobiti? Zato je pred sedanjo politično strukturo v občini veliko dela. Vsi občani naj po svojih močeh prispevajo k temu, da bomo za najbolj odgovorne funkcije evidentirali, kasneje kandidirali in na koncu volili tiste kadre, za katere bomo prepričani, da bomo kos svojim nalogam.

Stališča 21. seje CK ZKJ, na kateri so bila obravnavana aktualna vprašanja družbenoekonomskega položaja in naloge ZK, nalagajo vsem nam, da zaostriamo odgovornost komunistov, samoupravnih, poslovnih in izvršnopolitičnih organov pri uresničevanju politike gospodarske stabilizacije.

(Nadaljevanje na 2. str.)

Statistični podatki kažejo ugoden položaj

IZVAJANJE PLANA V LETU 1981 — IZVOZILI BI LAHKO VEČ, INVESTICIJE SE UMIRJAJO

V obdobju priprav na oktobrsko zasedanje občinske skupščine Ribnica je bila v vseh delegacijah in družbenopolitičnih organizacijah ter organih na občinskem nivoju obravnavana analiza izvajanja družbenega plana občine Ribnica v letu 1981. Uresničevanje družbenega plana v letošnjem letu poteka v zaostrenih pogojih gospodarjenja, kar vpliva na vrednost doseženih rezultatov. Nakopičene slabosti gospodarjenja v preteklih letih so v začetku letošnjega leta dosegle nove dimenzije, saj se je združeno delo bolj kot kdajkoli prej srečevalo s pomanjkanjem surovin in repromaterialov, zaostri se je likvidnostno stanje, gibanje cen določenih proizvodov je bilo nenormalno.

Aktivnost pristojnih organov v občini je bila usmerjena na področja, kjer so nastajale največje težave, cilj je bil, da se stanje izboljša in zastavljeno uresniči. Zaradi lažjega in bolj učinkovitega spremljanja stanja v družbenopolitični skupnosti

so v opravljeni analizi obdelana vsa področja od gospodarstva, družbenih dejavnosti, krajevnih skupnosti do LO, posebna pozornost pa gre odstopanjem od začrtanih ciljev in istočasni oceni možnosti, da se plan v letu 1981 realizira.

Gospodarjenje v obdobju januar — junij 1981

Vse organizacije združenega dela s področja gospodarstva so poslovale pozitivno, dosegle so 51-odst. rast celotnega prihodka, 40-odst. rast dohodka, akumulacija se je povečala za 53-odst. Povprečni mesečno obračunani čisti osebni dohodek na delavca je porasel za 18 odst. in znaša 10.131 dinarjev.

Fizični obseg proizvodnje ni dosegel načrtovanega nivoja, ampak se je gibal na lanskoletnem. Največji izpad v proizvodnji je nastal v gozdarstvu in to zaradi izredno slabega vremena

v prvih treh mesecih letošnjega leta.

Ob oceni polletnega gospodarjenja so zelo zanimive naslednje ugotovitve:

— povečanje zalog surovin in repromateriala ter zmanjšanje zalog končnih izdelkov,

— bistveno povečanje stroškov za obresti za kratkoročne kredite,

— pomanjkanje obratnih sredstev,

— zelo umirjena rast osebnih dohodkov.

Na področju družbenih dejavnosti je bilo poslovanje ugodno, težave so nastale v tozdu Zdravstveni dom Ribnica, ki je

(Nadaljevanje na 2. str.)

Statistični podatki kažejo ugoden položaj

(Nadaljevanje s 1. str.)

ob polletju izkazal izgubo v višini 799 tisoč dinarjev, kar je odraz nedorečenih pogodbenih odnosov na relaciji tozd zdravstvena skupnost.

Statistični podatki kažejo ugodno situacijo v gospodarstvu občine, kljub temu pa ocenjuje, da obstajajo notranje rezerve, da bi do konca leta dosegli še boljše poslovne rezultate. Predvsem bo potrebno izboljšati produktivnost dela, zaostri disciplino pri delu, izboljšati kvaliteto izdelkov ter uvesti skrajno varčevanje na vseh nivojih. Glede pomanjkanja surovin in repromaterialov je potrebno skleniti dolgoročne sporazume z dobavitelji. V drugih republikah je treba iskati nadomestilo za surovine in repromaterial, ki se ga je do sedaj uvažalo. Skupščina občine je na zadnjem zasedanju sprejela oceno, da je možno kljub zaostrenim pogojem gospodarjenja plan realizi-

rati na večini področij. V razgovoru s samoupravnimi in poslovnimi delavci je bilo zaznati veliko motiviranost za razreševanje nastale situacije, predvsem pa objektivnega ocenjevanja stanja v posameznih organizacijah združenega dela.

Ekonomski odnosi s tujino

Ob polletju nismo dosegli planirane rasti oziroma obsega blagovne menjave s tujino, saj je bil plan izvoza izpolnjen samo

33,28-odst., plan uvoza pa 37,53-odst., toda kljub temu beležimo 14-odst. porast izvoza na konvertibilno področje v primerjavi s prvim polletjem lanskega leta. Vzroke za nedoseganje plana je potrebno iskati v preoptimistično zastavljenih planih organizacij združenega dela ter v slabostih, ki so nas spremljale v letošnjem letu. Izvozniki priznavajo, da niso storili vsega, da bi plan izpolnili, ter opozarjajo na probleme, ki otežujejo delo na področju izvoza. Predvsem kovinsko-prede-

Domači namesto uvoženega

S septembrom je proizvodni program Rika bogatejši še za en proizvod. Novi letališki transporter LT-75 za nakladanje in razkladanje prtljage potnikov, pošte in ostalega tovora, kakršnega je bilo možno doslej le uvoziti, že uspešno opravlja svoje delo na letališčih v Zagrebu in Splitu. Njegov „krušni oče“, projektant v konstrukciji Andrej Hren, je dejal: „Z izdelavo transporterja LT-75 je v mnogočem olajšano fizično delo transportnih delavcev, ki so do sedaj ročno nakladali prtljago, pošto in ostali tovor. Za to delo je bilo potrebnih tudi do pet delavcev, sedaj pa lahko delata samo dva.“

Transporter je vgrajen v IMV vozilo, ki smo ga morali prilagoditi konstrukciji nosilnega ogrodja transportnega traku. Dimenzijsko je izdelan tako, da se ga lahko uporablja tudi pri manjših letalih (TU-154, TU-134, B-727).

Izdelovanje transporterja LT-75 v Jugoslaviji je še toliko bolj pomembno, ker bodo prihranjene dragocene devize za našo skupnost, pripomoglo pa bo tudi k stabilizaciji zunanjetrgovinske izmenjave.

lovalna industrija ima precej problemov z uvozom repromateriala, čeprav večji del svojih proizvodov izvažajo. Razmere na zunanjem trgu, predvsem na zahodnem, so se v zadnjem letu bistveno spremenile, saj določeni partnerji omejujejo ali pa odpovedujejo nakup proizvodov v Jugoslaviji. Izvozno – uvozni postopek je v številnih primerih zelo zapleten in tog. Največje odstopanje od plana na področju ekonomskih odnosov s tujino beleži delovna organizacija Inles, v kateri so nastali zastoji pri izvozu slabših vrst rezanega lesa in nekaterih izdelkov stavbnega pohištva. Zaskrbljivo je dejstvo, da tudi do konca leta ta delovna organizacija ne bo mogla izpolniti plana več kot 50-odst., predvsem zato ne, ker zunanje tržišče ne kaže posebnega zanimanja za izdelke stavbnega pohištva.

Izkušnje iz preteklih let kažejo, da ima večina izvozno usmerjenih organizacij združenega dela v občini večjo dinamiko izvoza v drugem polletju tekočega leta, zato pričakujemo, da bo plan ekonomskih odnosov s tujino realiziran po predvideni dinamiki, a bo opravljenega več izvoza na klinirsko področje, izpad pa bo nastal na konvertibilnem področju. Struktura izvoza glede obeh področij, kamor se izvažajo, v občini ni najboljša, zato se bodo organizacije združenega dela, ki sedaj pretežno izvažajo na vzhod, usmerile v iskanje proizvodnih programov, katerih izdelki so iskani tudi na zahodnem tržišču.

Investicijska dejavnost

Zaostrena gospodarska situacija je tudi na področju investicijske dejavnosti v občini prinesla določeno umiritev, saj se načrtovane naložbe za leto 1981 ne izvajajo po predvidenem planu. Vzroke za to odstopanje je iskati v preoptimističnih planih, ki niso upoštevali zaostrene gospodarske situacije v državi, ter v omejitvah, ki jih je federacija že v lanskem letu sprejela na tem področju. Predvidoma bomo do konca leta v občini Ribnica vložili v investicije 285 milij. dinarjev od planiranih 416,5 milij. dinarjev. V teku je izvajanje investicijskih del, ki so deloma pričeta že v lanskem letu in imajo večfazni značaj, ter novih investicij, ki ustrezajo kriterijem prestrukturiranja gospodarstva. V nadaljevanju bomo našli nekaj najpomembnejših projektov:

– Inles, tozd Sodražica izvaja rekonstrukcijo tovarne vhodnih in garažnih vrat;

Ob tokratnem „Rešetu“

(Nadaljevanje s 1. str.)

Na politično in drugo odgovornost je treba klicati vse tiste komuniste, ki niso aktivni pri uresničevanju gospodarske stabilizacije. Nesprejemljiv je pasiven odnos komunistov do vseh vrst neracionalnega izkoriščanja družbenega premoženja, do pojavov delovne nediscipline, zlorabljanja pravic in pooblastil, pojavov podkupovanja in kršenja zakonov, družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov ter do izpodkopavanja moralnih norm naše socialistične samoupravne družbe. Uveljaviti se morajo kadri, ki se odločno in dosledno borijo za gospodarsko stabilizacijo.

CK ZKJ je na omenjeni seji pozval vse člane ZK, njihove organizacije, naj čimprej uredijo preobrat v svojem političnem in vsakodnevnem delu ter ga v celoti prilagodijo uresničevanju politike gospodarske stabilizacije. Tudi v naši občini bomo ocenili uresničevanje programskih usmeritev, jih uskladili s sklepi ZK, na zborih komunistov ocenili delo slehernega člana ter na ta način pometli najprej pred svojim pragom, da bi kasneje lahko brez pomislekov pokazali tudi na napake drugih.

FRANC ŽELEZNIK

Priprave na volitve v Zvezi komunistov

— Inles, tozd Loški potok nadaljuje z rekonstrukcijo tehnološke linije za proizvodnjo lepljenih plošč, ki so izključno namenjene izvozu;

— Riko gradi novo tovarno v Malem logu ter končuje proizvodno halo za tozd Rocomag v Ribnici;

— Eurotrans je delno posodobil vozni park z nakupom osmih novih kamionov.

Posamezne manjše naložbe ima skoraj vsaka temeljna oziroma delovna organizacija v občini. Na področju negospodarstva je edina večja investicija gradnja zdravstvenega doma v Ribnici, ki bo izročen svojemu namenu v mesecu novembru (zaradi zakasnitev pri sklepanju pogodb za opremo). V okviru komunalne skupnosti in krajevnih skupnosti se izvajajo s planom zastavljene naloge.

Svobodna menjava dela

Na področju svobodne menjave dela se večina nalog izvaja po planu. Pomembna novost je nastala na področju izobraževanja, kjer je v letošnjem letu uvedena celodnevna šola v Dolnji vasi. Financiranje vseh dejavnosti v okviru svobodne menjave poteka v redu, problemi nastajajo na sektorju zdravstva, kjer so zelo porastle cene storitev, ki jih opravlja Klinični center v Ljubljani. Zelo so porastle tudi cene zdravil in ostalih pripomočkov, ki so potrebni v zdravstvu. Samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti so skupaj s komunalno skupnostjo zagotovile 4.229 tisoč dinarjev iz svojih finančnih programov za pospeševanje izvoza.

Krajevne skupnosti izvajajo dela na rekonstrukciji in posodabljanju cest ter izgradnji kanalizacij po predvidenem planu. Sredstva za izvedbo teh nalog se zagotavljajo iz finančnega načrta samoupravne komunalne skupnosti in s sredstvi, s katerimi razpolagajo krajevne skupnosti (vključno z dodatnimi samoprispevki).

Na vseh ostalih področjih dela in življenja občanov se razmere bistveno izboljšujejo, tako na sektorju trgovine, stanovanjske izgradnje, PTT prometa itd., zato jih nismo posebej navajali. Plan v letošnjem letu bo realiziran, če se bomo vsak na svojem področju, kjer delamo in živimo, angažirali in motivirali, tako bomo pripomogli, da se bodo sedanje gospodarske težave izboljšale, posledica bodo boljši pogoji za našo socialno, ekonomsko in politično varnost.

VIKTOR POGORELC

V mesecih pred IX. kongresom ZK Slovenije bosta minili dve leti od zadnjega sklica volilnih konferenc v osnovnih organizacijah ZK; te so potekale tudi na ravni občin in sicer od septembra 1979 do februarja 1980.

V osnovnih in občinskih organizacijah je potrebno pravočasno začeti z vsebinskimi in kadrovskimi pripravami na volilne konference, ki bi jih bilo treba poenoteno izvesti neposredno pred kongresom.

Zahtevne družbeno-ekonomske in politične razmere ter naloge pred IX. kongresom ZKS in XII. kongresom ZKJ, ki narekujejo utrjevanje vloge temeljnih celic samoupravnega organiziranja, terjajo, da začnemo čim prej s pripravami na volilne konference osnovnih organizacij v občinskih organizacijah ZK Slovenije.

Posebej je pomembno, da bodo v vodstva osnovnih organizacij, prišli teoretično in akcijsko temeljito usposobljeni komunisti; to zahteva skorajšnje evidentiranje kandidatov, ne nazadnje zaradi njihovega predhodnega usposabljanja za naloge, ki jih bodo imeli kot sekretarji ali kot člani sekretariata osnovnih organizacij.

Februarja 1982 bodo na programsko-volilnih sejah občinskih konferenc ZKS izvolili delegate za oba kongresa in razpravljali o kandidatih za člane osrednjih vodstev Zveze komunistov; to zahteva časovno usklajeno predhodno razpravo v osnovnih organizacijah Zveze komunistov.

Osnovne organizacije Zveze komunistov morajo v pripravah na svoje volilne konference, na programsko-volilne konference v občini in na IX. kongres ZKS ter XII. kongres ZKJ največjo pozornost posvetiti vsebinskim vprašanjem dela osnovne organizacije. To naj bo zastavljeno tako, da bodo volilne konference jasno ocenile družbeno-

ekonomske razmere in opredelile naloge komunistov tako v krajevni skupnosti in temeljni organizaciji združenega dela, kjer delujejo, kot v občinski organizaciji ZK in celotni organizaciji Zveze komunistov.

Pri tem je treba oceniti uspešnost izvajanja stališč in sklepov obeh zadnjih kongresov in na tej podlagi določiti, v skladu s pripravami na IX. kongres ZKS in XII. kongres ZKJ, naloge članov osnovne organizacije v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah ter delegacijah krajevne skupnosti oziroma temeljne organizacije združenega dela. Hkrati moramo zaostriiti do sedanje in prihodnje odgovornost komunistov in vodstev za izvajanje sprejetih stališč in sklepov.

Pri evidentiranju in kandidiranju za dolžnosti sekretarja, njegovega namestnika in članov sekretariata osnovnih organizacij so osnovne organizacije (ob soodgovornosti komitejev občinskih konferenc) dolžne upoštevati zlasti stališče, da mora biti temeljno merilo za kadrovanje uspešno delovanje kandidatov v samoupravnih organih, družbenopolitičnih organizacijah in delegacijah, pri čemer so odločilni rezultati njihovega dela in ugled, ki ga uživajo med ljudmi.

Nova vodstva osnovnih organizacij morajo biti ustrezno usposobljena, pri čemer je pomembno, da so ali pa da bodo evidentirani kandidati končali eno od zahtevnejših oblik usposabljanja v zvezi komunistov.

Občinske konference in komiteji morajo skrbeti, da bo sestava sekretariata in sekre-

tarjev osnovnih organizacij glede na starost, socialni položaj in spol ustrezala sestavi članstva zveze komunistov v občini.

Komite OK ZK obvezno sodeluje pri določanju kandidatov za člane vodstev OO ZK.

S kadrovskimi pripravami v osnovnih organizacijah in občinski konferenci ZKS smo pričeli in na podlagi pravočasno določenih kadrovskih meril in kriterijev že evidentirali kandidate. Občinska konferenca bo še ta mesec sprejela sklep o izvedbi volitev v osnovnih organizacijah in v občinski konferenci. Novembra 1981 bodo opravljene volilne konference v osnovnih organizacijah. Na teh konferencah osnovne organizacije ZK volijo:

— sekretarja osnovne organizacije, njegova namestnika in člane sekretariata,

— člane občinske konference ZK v stalnem sestavu za naslednje 4-letno mandatno obdobje,

— delegate za programsko-volilno sejo občinske konference ZK,

— člane aktiva komunistov delavcev neposrednih proizvajalcev pri občinski konferenci ZK,

— člane sveta ZK v krajevni skupnosti.

Osnovne organizacije na teh volilnih sejah hkrati obravnavajo in zavzemajo svoje stališče o predlaganih kandidatih za predsednika občinske konference ZK, za sekretarja komiteja ter za delegate za kongres ZKS.

Trenutno sta kot možna kandidata za najbolj odgovorni funkciji v vodstvu občinske organizacije ZK predvidena Franc Ilc (kot predsednik OK ZKS) ter Franc Železnik (kot sekretar komiteja OK ZKS).

Vsa vodstva OO ZK so bila seznanjena s predlogom evidentiranih ter zaprosena, da evidentirajo še druge možne kandidate.

V naslednji številki Rešeta bomo občane seznanili s predlogom evidentiranih kandidatov za predsednika skupščine občine in izvršnega sveta kot tudi za podpredsednika skupščine občine. Seznanili vas bomo tudi s predlogom evidentiranih kandidatov za predsedniško in sekretarsko funkcijo v OK SZDL, v svetu ZS kot tudi OO ZZB ter družbenega pravobranilca samoupravljanja. Že so bile opravljene volitve za novo vodstvo OK ZSMS in sicer je predsednik postal Miran Košmrlj, sekretar pa Janez Mihelič.

FRANC ŽELEZNIK

Strojepisni tečaj

Delavska univerza v Ribnici sprejema prijave za začetni in nadaljevalni strojepisni tečaj, ki bi se pričel novembra ali po dogovoru s slušatelji. Interesenti se lahko prijavijo v prostorih DU v Ribnici vsak dan od 6. do 14. ure in ob sredah od 6. do 16. ure.

Iste dneve sprejemamo tudi prijave za tečaj krojenja in šivanja, ki ga organiziramo v sodelovanju z Bagatom iz Zadra.

Oba tečaja bosta v Ribnici.

Če se boste prijaviili za tečaj šivanja in krojenja, a nimate lastnega šivalnega stroja, ga boste lahko kupili pod ustreznimi pogoji.

V letu 1982 skupščinske volitve

V marcu prihodnjega leta se bo izteklo že drugo 4-letno mandatno obdobje temeljnih delegacij, za nami je torej že 8 let dela, samoupravne prakse in delegatskega odločanja.

Nekako sredi marca 1982 bodo delovni ljudje in občani že tretjič volili svoje delegate v zbornice in skupščine družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti. Ne glede na to da tečejo kadrovske priprave brez prekinitve od enih do drugih delegatskih volitev, se z nastopom letošnje jeseni začne obdobje intenzivnih kadrovskega priprav za volitve, ki bodo marca zaključene z volitvami v temeljne delegacije.

V politični aktivnosti, katere nosilca sta Socialistična zveza delovnega ljudstva in sindikat oz. njuni koordinacijski odbori in volilna komisija pri P OK SZDL, se mora še posebej upoštevati ustavno načelo, da nihče ne more biti v eno, in isto delegacijo izvoljen več kot dvakrat zapored in nihče ne more ostati na družbeni funkciji dlje kot je to opredeljeno z ustavnimi amandmaji, s statuti, pravilniki in poslovniki.

To pomeni, da bodo morali delovni ljudje in občani na zborih delavcev in zborih občanov še posebno pazljivo izbirati možne kandidate, saj se z drugim mandatom končuje za nekatere člane temeljnih delegacij ustavno opredeljena pravica in možnost dvakratne zaporedne izvolitve; istočasno jim je onemogočeno še v tretje kandidirati za delegata iste temeljne delegacije in na isto delovno dolžnost oz. družbeno funkcijo.

Volitve morajo omogočiti celovito usredničevanje pravic in obveznosti delovnega človeka in občana kot nosilca političnih in kadrovskega priprav na volitve. Zaradi tega sodi obdobje predvolilnih in kadrovskega priprav, zlasti pa predkandidacijske in kandidacijske aktivnosti, med najpomembnejše in zelo odgovorne naloge vseh organiziranih socialističnih sil pri ustvarjanju pogojev za tako delo oziroma za podružbljanje in demokratizacijo postopkov v vseh volilnih dejavnostih, še zlasti pa kadrovskega priprav na volitve.

S samoupravnim organiziranjem delovnih ljudi in občanov v temeljni organizaciji združenega dela in krajevni skupnosti ter z razvojem samoupravnega sporazumevanja za uresničevanje skupnih interesov in potreb na posameznih področjih družbe-

na življenja in dela smo ustvarili poglavitna družbeno-ekonomska, organizacijska in druga izhodišča za osnovo in uresničevanje delegatskega odločanja v skupščinah družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti. Samoupravljanju smo utrli pot v vse ustanove našega političnega sistema, samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje pa uveljavili kot osrednji način sprejemanja družbenih odločitev o vseh temeljnih vprašanih dela in življenja delovnih ljudi in občanov. Ustvarili smo podlago in možnosti, da lahko delovni ljudje in občani prek svojih delegatov in delegacij vse bolj neposredno in svobodno vzpostavljajo demokratične družbene odnose, katerih vir in posledica je vse večja moč delavskega razreda, s tem pa tudi večja stabilnost političnega sistema socialistične samoupravne demokracije.

Izkušnje so pokazale (prav sedaj, ko se izteka že drugi mandat delegatskih skupščin), da je razvoj delegatskih odnosov v celotnem družbenopolitičnem sistemu tesno povezan z resničnim uveljavljanjem družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih. Uveljavljanje družbenoekonomskih odnosov in konstituiranje zdru-

ženega dela dokazuje, da je pot razvoja delegatskih družbenopolitičnih odnosov pravilna in da moramo tudi v tretje težiti k temu, da bomo evidentirali in kandidirali najboljše in najprej dane delovne ljudi in občane za člane temeljnih delegacij.

V predkandidacijskih aktivnostih (ki se na terenu, to je v KS in delovnih skupnostih že začinjajo) se delovni ljudje in občani na zborih delovnih ljudi in zborih občanov pogovarjajo o novih delegatih, jih evidentirajo in pripravljajo predlog za kandidiranje na prvih temeljnih kandidacijskih konferencah. Kljub temu da bodo volitve šele marca 1982, je zelo pomembno, da že sedaj govorimo o novih delegatih v temeljnih delegacijah in da med njimi že sedaj izbiramo bodoče funkcionarje na nivoju občine, republike pa tudi zveze. Ob volitvah v družbenopolitične organizacije, ki bodo to zimo, moramo predvideti (poleg sestave delegacij za zbor KS in zbor združenega dela) tudi bodočo zasnovano delegatov v družbenopolitičnem zboru občine pa tudi v zborih republike, v kolikor nam bodo dodeljena delegatska mesta za republiške zbornice.

Na ravni temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti se že iz njihovega naziva razbere, da gre za koordinacijsko in organizacijsko-kadrov-

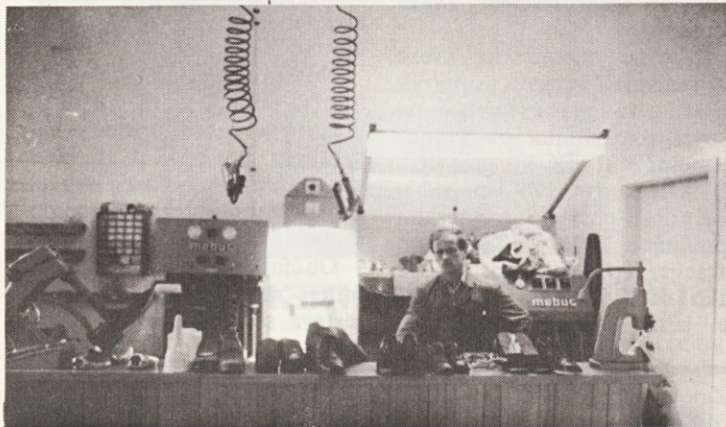
sko funkcijo priprav, evidentiranja, kandidiranja in končno tudi izvolitev skozi predkandidacijsko, kandidacijsko-volilni postopek izpeljanih kandidatov. V tej stalni delovni povezanosti je mogoče skozi neposredno samoupravno in politično prakso spremljati in registrirati dobre delovne ljudi in občane ter jih evidentirati kot možne kandidate za nosilce posameznih družbenih funkcij. Poleg tega pa je skozi vse predvolilno obdobje možno spremljati in preverjati večjo ali manjšo ustreznost vsakega konkretnega kadrovskega izbora, zlasti ko gre za nosilce najodgovornejših družbenih dolžnosti.

Volitve v prihodnjem letu se ujemajo tudi s pripravami na IX. kongres slovenskih komunistov, na 3. kongres sindikatov pa tudi na letno programsko konferenco republiške konference SZDL Slovenije, ki bo imela za osnovo sklepe krajevnih in občinskih programskih konferenc SZDL; za morebitne kadrovske dopolnitve teh bo treba predvideti delegate tudi v tem predvolilnem obdobju.

Z izbiro oz. evidentiranjem možnih kandidatov za člane temeljnih delegacij, za skupščino DPS in samoupravnih interesnih skupnosti moramo poseči čim globlje v kadrovske baze in izbrati čim več možnih kandidatov, da ne bomo ob sklicu temeljnih kandidacijskih konferenc v težavah zaradi premajhne izbire ali celo, da se bomo morali odločiti za zaprte liste pri sestavi posameznih delegacij, bodisi v samoupravnih okoljih združenega dela ali v krajevnih skupnostih. Zavedati se moramo, da je evidentiranje možnih kandidatov posebno družbeno priznanje. S tako pridobljenim družbenim priznanjem se lahko ponašajo samo tisti kandidati, ki izpolnjujejo vse družbene norme, da so lahko izvoljeni kot člani temeljnih delegacij. V primeru lastne samokritike evidentiranega kandidata se tako zaupanje še utrdi in tako pridobi izbor kandidatov dodatno vrednost.

Pomebno je, da v okoljih, iz katerih izhajamo, ocenimo delo in slabosti sedanjih delegatov, našo pomoč pri njihovem delu, vzroke za njihovo premajhno aktivnost oz. neusposobljenost, ter v tem pripravljalnem obdobju naredimo vse, da bi bodoči delegati imeli lažje delo v delegatskih okoljih, katerih delegati so postali.

IVAN PETRIČ

Expres popravilo

V Ribnici se staro polagoma umika novemu, to novo pa so pridobitve, ki občanom veliko pomenijo. Ena takšnih pridobitev je tudi čevljar in to tak, ki lahko precej popravi čevlje. V prostorih bivše čistilnice, ki se je umaknila novi, sodobnejši in, kar je najbolj pomembno, „expresni“, si je Peter Andoljšek, ki je nekaj let preživel na delu v tujini, uredil popravilnico čevljev. Sodobni stroji in druga oprema ter spretne roke omogočajo hitro popravilo čevljev in drugih usnjenih izdelkov. Če bi želeli čevlje ali torbico prebarvati, potem jo nesite k Petru, pa vam bo tudi to opravil brez bojazni, da boste že naslednjega dne morali nesti plašč ali obleko v čistilnico, ker bi vam ostal madež od barve.

Gora in Gorniki

Spodobi se, da na Gori proslavimo enega od letošnjih jubilejev, z vami, Gorniki, saj vam je usoda že od nekdaj vsilila boj s skopo, a obenem prelepo gorniško krajino, boj, ki poteka

stva, ki ga na Gori skoraj niste poznali; Gora je lahko ponosna, da domala ni imela vaščanov, ki bi se borili na napačni strani. Tako ste vi, Gorniki, enotni in pogumni pomagali slovenskemu

Živimo v letu, ko proslavljamo štiridesetletnico oboroženega odpora slovenskega naroda, spominjamo se sedemintridesetletnice smrti vaše krajanke, narodne heroine Majde Šilc, gorniški gasilci ste dosegli šesto desetletje plemenitega delovanja zase in prihodnja pokoljenja, prišel pa je tudi predzadnji korak za posodobitev cest na Gori.

molče, trdo, vztrajno, iz roda v rod. Smrt žanje v vaših vrstah, a vi se borite pošteno, neomajno. Vaš boj, vaše poštenje in zvestoba domovini so dali nam in vsemu slovenskemu narodu velike borce, tako narodno heroino Majdo Šilc, neustrašno glasnico ljudske vstaje in revolucije, kot pokojno Marijo Ivančič, neustavljivo aktivistko in sodelavko osvobodilnega gibanja, in številne druge borce naše revolucionarne vojske. Žrtvi, ki sta padli na Kržetih, Videnič in Gornik, sta padli zaradi izdaj-

in ljudstvom vse Jugoslavije lomiti bič kapitalističnih gospodarjev in pobijati okupatorjevo zločinsko drhal, braniteljico sistema in razreda izkoriščevalcev.

Z nadaljnjim ustvarjanjem drugačnih, novih, dobrih človeških in družbenih odnosov boste poskrbeli, da vaše žrtve, samoodpovedovanja, trpljenje in pogum, vaše zasluge za zmago ljudske revolucije ne bodo šle v pozabo, pač pa bodo navdih in napotilo bodočim rodovom.

Gorniški gasilci letos slavite šestdesetletnico obstoja in dela društva. Kot prostovoljni borci proti požarom in naravnim ujmam bdite nad varnostjo ljudi in njihovega imetja. Odveč je govoriti o koristnosti in globokem človeškem značaju vaše organizacije, kajti braniti ljudstvo in njegovo imetje pred nesrečo ali uničenjem pomeni tudi braniti domovino. Zato pomlajujte svoje vrste, bogatite svoje znanje, krepite zavest in disciplino, da boste tako še lažje kos morebitnim preizkušnjam, ki nam jih lahko prinese bodočnost.

Gornikom življenje ni nikoli prizanašalo. Kar imate, ste si zaslužili. Nič vam ni bilo podarjenega. Potili ste se in sušili po gorniških lazih in senožetih, orali polja in delali po hostah. Pridno, marljivo, pošteno in zvesto. Tako zvesto, kot ste ljubili domovino, ko je ta najbolj krvavela, kot ljubite danes njene vrednote. Ko so utihnile puške, ste se z vso vnemo in rodoljubnim žarom vrgli na delo za obnovo svoje Gore in domovine. Delo, ki ste ga opravili v novih družbenih razmerah, katere ste pomagali sami ustvarjati, je vredno časa, v katerem živimo. Obnovili, izboljšali in polepšali ste svoje domove. Zajezili ste izvire vode

in jo po ceveh razpeljali v svoje domove. Skoraj v vseh ozirih ste obogatili svoje življenje in uživate blagostanje, ki je eden od smotrov socializma.

Gora je postala pretesna za vse svoje otroke. Začelo se je odseljevanje z Gore v dolino. To lahko pomeni tudi začetek staranja Gore, najverjetneje gre za posledico nerešenih družbenih in proizvodnih vprašanj, ki jih bo naša družba morala rešiti, če ne drugače, jo bo k temu prisilila nuja.

Boj za napredek svojega kraja in skrb za izboljšanje in lepšanje življenjskih razmer prebivalcev Gore sta ob odločni volji vseh Gornikov spočela zamisel o posodobitvi cest od Vagovke do Betonovega. Za uresničevanje koristne in potrebne zamisli Gornikov so se zavzele krajevna skupnost, samoupravna komunalna skupnost, zemljiško-kmetijska skupnost in temeljni organizaciji združenega dela Donit in Inles iz Sodražice ter ozd Dom export-import iz Ljubljane.

Za izgradnjo prve faze posodobitve cest na Gori, to je širjenje, ravnanje, utrjevanje in asfaltiranje ceste od Vagovke do Kračalov in obnovo ceste od Kračalov do Betonovega, ste se Gorniki skoraj stoo odstotno odločili na referendumu leta 1977. Z uvedbo posebnega krajevnega samopriskpevka ste zbrali 250.000 dinarjev kot svoj poseben prispevek k naložbi, ki je veljala 2.180.000 dinarjev in je bila denarno takale: kredit LB Kočevje v višini 1.600.000 dinarjev, katerega odplačevanje so prevzeli tozda Donit in Inles iz Sodražice ter samoupravna komunalna skupnost Ribnica, razliko pa so pokrila sredstva KS in vašega samopriskpevka. Nadaljevanje iz zaključek izgradnje cest na Gori ste ponovno potrdili z referendumom za prispevek 700.000 dinarjev v delu in denarju. Naložba v izvedbo druge faze del je predračunsko načrtovana v višini 3.000.000 dinarjev, bo pa po vsej verjetnosti finančno še povečana. V tem znesku je zajeto polaganje finega asfalta od Vagovke do Kračalov, asfaltiranje poti do šole v Petrincih, posodobitev ceste na Kržete in v Janeže.

Zlasti zaradi razumevanja in naklonjenosti komunalne interesne skupnosti, ki je sedaj nosilec vlaganj in del, bodo leta tudi fizično in finančno povečana, tako da bo asfaltirana tudi cesta na Kržete, v doglednem času pa tudi v Janeže. Za plačilo naložbe je bil ponovno najet kredit pri LB Kočevje v višini 1.500.000 dinarjev, katerega plačilo je v celoti prevzela komunalna interesna skupnost

(Nadaljevanje na 6. str.)

Nova preobleka

Kljub slabemu vremenu so delavci Cestnega podjetja Ljubljana uspeli prenoviti glavno cesto skozi Ribnico, tako da je lahko sprejela razstavljavce in obiskovalce letošnjega ribniškega sejma. Tako so se dokončno oddahnili vozniki, še bolj pa pešci, od katerih je marsikaterga zmočila voda, ki je ležala v pre mnogih luknjah na cesti po vsakem dežju. Nova asfaltna prevleka je zakrila kocke, omogoča pa tudi boljšo talno prometno signalizacijo, ki smo jo v Ribnici že pogrešali.

(Nadaljevanje s 5. str.)

iz Ribnice, krajevna skupnost je plačala 500.000 dinarjev, Gorniki pa ste dolžni delati in zbrati denar v višini 700.000 din.

Za zaključek del je potreben samo malo večji korak. Brez pobude, zavzetosti, volje in lastne udeležbe v delu in denarju vas, Gornikov, ne bi šlo. Bilo pa bi krivično, da pri tem ne bi imenoval in pohvalil delo vaškega odbora Gore, ki ga vodi tovariš France Peček. Resnici na ljubo, pa naj mu bo prav ali ne, moram ob tej priložnosti jasno povedati, da gre pri uspešni uresničitvi vaših načrtov velika zasluga in zato zahvala tudi vašemu krajanu dipl. inž. Petru Levstiku. Velika zahvala gre samoupravni komunalni interesni skupnosti iz Ribnice, temeljnimi organizacijam združenega dela Donit in Inles iz Sodražice in Dom export-import iz Ljubljane, ki so z naklonjenostjo in razumevanjem prevzele večji ali manjši del finančnega bremena naložbe.

Svet je zašel v zelo resne in nevarne čase. Nasprotja, zlasti med blokoma se večajo, mir je ogrožen. Zveza komunistov Jugoslavije je iz leta v leto opozarjala na napake v našem družbenem in gospodarskem življenju. Mi smo poslušali, delali pa po svoje. Namesto v večjo in boljše proizvodnjo in izvoz smo šli v večjo vsesplošno lastno porabo.

Namesto da bi varčno in pametno gospodarili, smo razsipali in slabo delali. Namesto da bi žito že zdavnaj izvažali, smo ga prisiljeni uvažati. Družba daje pridelovalcem pšenice in koruze vse mogoče ugodnosti, oni pa s pšenico krmijo živino, kuruza prezimuje na polju. Za prehrano ljudi pšenico uvažamo in podobno. Resnica je, da nam povzroča velike težave uvoz nafte, s katero delamo, kot da ja zastoj; vendar nafta ni kriva vseh naših gospodarskih težav.

Krivdo iščemo vsepovsod, samo tam ne, kjer je, to je pri samih sebi. Gospodarsko stabilizacijo moramo izvajati vsi, drugače rečeno, spremeniti moramo odnos do dela in družbe, pridobiti si moramo nazaj sloves, da smo marljiv in pošten narod. Trošiti je treba po pameti. Spoznati moramo, da smo tako imenovana družba mi vsi in če smo mi slabi, družba ne more biti dobra. Opustimo misel, da je družba čudodelnica, ki bo vse naše napake spremenila v vrline.

Te kritične misli ob vseh letošnjih jubilejih niso odveč.

SREČKO ARKO

O ribniškem sejmu...

Ribniška dolina s širšo okolico je že od nekdaj poznana po izdelkih suhe robe in lončarstva, v zadnjem času pa tudi po izvirnih spominkih.

Pred več stoletji se je z izdelovanjem suhorobarskih izdelkov ukvarjala večina prebivalstva, kajti skopa in skromno obdelana, kraškemu svetu iztrgana zemlja ni mogla dajati dovolj kruha številčno velikim družinam. Njihovo že tako slabo stanje so poslabšale še vsakovrstne dajatve graščakom. Tem težavam so se pridružile še večje – vpadi turških hord, ki so ropale in požigale naše vasi in se znašale nad nezaščitenim prebivalstvom. Samo v letih od 1469 do 1491 so Turki kar 22-krat opustošili Ribnico ter 27-krat oblegali ribniški grad, vendar ga niso nikoli osvojili.

Zaradi teh nadlog, ki so pestile pridnega ribniškega človeka, je 1492 cesar Friderik III. izdal odkok privilegijev, po katerem je bil izdelovalec suhe robe oproščen vseh dajatev in je z robo smel trgovati. Tedaj se je ta dejavnost močno razmahnila, saj ni bilo nikakršnih težav glede lesa, delovne sile je bilo dovolj, znanja tudi, saj se je ta spretnost prenašala iz roda v rod. Privilegij je bil nato še nekajkrat potrjen, nazadnje 1780, in te pravice so ostale v veljavi do druge svetovne vojne.

Naš rojak dr. Jože Rus, ki je umrl v Dachau leta 1945, je

kot etnograf skrbno spremljal in obdelal suhorobarsko dejavnost. Tako ugotavlja, da se je z izdelovanjem ukvarjalo prek 2000 ljudi v ožji in prek 5500 ljudi v širši okolici Ribniške doline, kar je takrat (na začetku 20. stol.) pomenilo skoraj vsakega drugega za delo sposobnega člana družine. Izdelki so bili zelo številni in pestri. Rus navaja podatek: 385 evidentiranih izdelkov je bilo na ceniku „Tvrde Ivanc“ iz Sodražice. Glede na opisane razmere in težave je takratni kmet kmalu spoznal, da mu le delo na kmetiji ne more zagotoviti boljše prihodnosti, zato se je začel še bolj oprijemati suhe robe, izdelovanja in trgovanja z njo. Tako se je ob izdelovalcih začel pojavljati nov sloj ljudi – krošnjarjev ali „zdumarjev“, ki so jih imenovali tudi rešetarji. Ime so dobili po krošnji, rešetu in zato, ker so šli „zduma“.

Poleg svojega blaga so se čedalje bolj zalagali še z dokupljenimi izdelki in odhajali v svet, sprva peš, nato pa z vozovi. Po nekaj mesecih, ko so robo prodali, so se vračali domov z denarjem ali žitom, ki v rodovitni Panoniji ni imelo posebne cene, zato pa toliko večjo na ribniškem koncu. Njihova poto-

vanja v daljne dežele Evrope so imela poleg finančne narave morda že večji pomen za vsestranski razvoj in napredek njihovega intelekta in za oblikovanje kulturnega in duhovnega življenja. Vsako tehnično novost, ki so jo videli drugje, in način življenja so znali prenesti in s pridom uporabiti v svojem domu, gospodarstvu in drugje. Bistrovidni in široko razgledani Ribničani je kmalu spoznal, da njegovim otrokom le šolanje lahko prinese blagostanje, lepšo prihodnost, zato so premožnejši svoje otroke pošiljali v šole.

Znano je, da je bila pred 600 leti v Ribnici ustanovljena latinska sedemrazredna gimnazija, ki velja za prvo gimnazijo v Sloveniji. Sloves šole je moral biti zelo velik, kajti nekaj stoletij kasneje (od 1810 do 1812) si je v ribniški šoli „gasil uka žejo“ tudi mladi France Prešeren. Ne moremo mimo dejstva, da je Ribniška dolina dala vrsto pomembnih duhovnih velikanov (od Gallusa do dr. Prijatelja in drugih), katerim bomo ob 900-letnici ustanovitve Ribnice odkrili spomenike v „parku kulturnikov“ ob gradu. Vse to je zgovoren dokaz o veličini duhovnega bogastva naših ljudi, njihove podjetnosti in ustvarjalnosti, kar pa je brez dvoma vezano na suhorobarsko dejavnost.

To domačo obrtno dejavnost so nadaljevali tudi po vojni, čeprav je bilo marsikje potrebno zastaviti vse znova, kajti štiri leta vojne so terjala svoj davek. Neposredno po vojni se dejavnost ni mogla posebno razmahniti, potrebe po graditvi porušenih in požganih domov so bile prednostne pa tudi sami predpisi niso jasno opredeljevali te dejavnosti.

V začetku šestdesetih let pa se že številnejše pojavljajo priglasitve krošnjarjev za izdajo dovoljenj o prodaji blaga. Ob njih oživljajo tudi drugi izdelovalci, ki svoje blago prodajajo krošnjarjem in ostalim povpraševalcem, predvsem pa se začne pospešeno organizirati izdelava in odkup blaga prek Doma v Ljubljani, ki je nasledil domače podjetje Suho robo iz Sodražice (to so ustanovili na temeljih že predvojne trgovine „Ivanc“).

Potrebno je omeniti, da se v tem času naprednejši izdelovalci pojavljajo z novimi stroji kot pripomočki pri obdelavi, s tem

izdelki pridobijo na kvaliteti in tudi količine so lahko precej večje. Hkrati nastajajo s stroji opremljene delavnice in pospešeno se uveljavlja obrtna dejavnost lesostrugarjev, lesne galanterije in ostalih, ki že presegajo naziv dopolnilne domače dejavnosti in prehajajo med obrtnike. V to sfero suhorobarske obrtne dejavnosti poseže družba, ki začne nalagati obveznosti. Zato prihaja do opuščanja suhorobarske dejavnosti.

Da bi izdelovalce znova pritegnili k delu ter jim dokazali, da je suha roba zelo iskan in nenadomestljiv izdelek in da ima tudi družba za njihovo delo velik posluš (saj se Dom in kmetijske zadruge veliko posvečajo organiziranim odkupom), so začeli pripravljati ribniški sejem. Ta je pravzaprav turistično-gospodarska prirediteljev s posebnim poudarkom na kulturnih in etnografskih posebnostih.

Ideja o sejmu se je porodila še v času, ko so muzejski delavci pred mnogimi leti pripravili razstavo izdelkov in slednje pokazali nekim strokovnim izletnikom z Nizozemske. Da bi ta naša domača dejavnost ne šla v pozabo in da bi se tega dela lotilo čim več ljudi, pač vsi, ki ga še obvladajo, ter da bi se suhorobarska tradicija prenesla na mlade, smo leta 1975 začeli resno razmišljati o obliki sejma.

Našo zamisel so občinske družbenopolitične organizacije (ob sodelovanju Gospodarske zbornice Slovenije kot pokrovitelja in finančnega podpornika) pozdravile in vsestransko

podprle. Zamisel našega turističnega društva so pozdravili tudi predstavniki turističnih in etnografskih ustanov v Ljubljani. Tako se je 1976 po večmesečnih pripravah vnetih turističnih delavcev rodil prvi ribniški sejem suhe robe in lončarstva ter drugih izdelkov domače obrti.

Ze tedaj smo na plakate napisali, da gre za tradicionalni sejem, kar je pomenilo, da smo hoteli s to prireditvijo nadaljevati in ji dati trdne temelje. Zavedali smo se, da bi moral sejem postati gibalno za nadaljevanje tradicij naših dedov in da bi le prek njega suhorobarska dejavnost lahko dočkala novično oživitve.

Na eni strani številni izdelovalci, na drugi pa še številnejši obiskovalci sejma so opravičevali obojestransko gospodarsko zanimanje za sejem. Tako si je lanski pa tudi letošnji sejem kljub slabemu vremenu ogledalo skoraj 20.000 ljudi iz vseh koncev Slovenije. Tu se znajdejo rojaki, ki so sicer razkropljeni po domovini, prijatelji, turisti, ki se vračajo z morja, kot tudi vsi tisti, ki žele videti nastajanje izvornih izdelkov izpod spretnih rok, izdelke kupijo bodisi za uporabo ali pa samo za spominke, in si ogledajo še marsikaj, kar je na ogled na sejmarski dan (od razstav do prireditev).

Prvi sejem je bil zelo pester, v njegovem okrilju je bila vrsta prireditev, slikarskih in drugih razstav, ni manjkala niti živinorejska razstava ne modna revija. Namen prve je bilo vzpodbujanje živinorejskih sejmov, kakršni

so bili nekoč, druga pa je bila tudi zanimiva za občinstvo, saj je šlo za prvo modno revijo v Ribnici.

Omembe vredno je, da pri Zvezi obrtnih združenj Slovenije, ki je naš pokrovitelj, deluje strokovna komisija, ki si na sejmu ogleduje in ocenjuje izdelke ter v etnografskem pogledu skrbi za ohranitev njihove izvornosti; odbira jih za razstave po domovini ali izven nje, posameznim izdelovalcem pa podeljuje naziv mojstra.

Ker si razstav domačih izdelkov (Slovenj Gradec, Subotica...) skoraj ne moremo zamisliti brez suhorobarstva, ki lahko postreže z 250 različnimi izdelki, si prizadevamo, da bi bil naš sejem uvrščen v rang republiških sejmskih prireditev pri GZS. S tem bi bilo rešeno finančno vprašanje sejma pa tudi kvaliteta bi dosegla višjo raven, to pa bi ugodno vplivalo na oživljanje domače suhorobarske obrtne dejavnosti kot tudi na njeno popularizacijo v gospodarskem pogledu, saj že prihajamo do spoznanja, da plastika, železo ali steklo marsikje lesa še ne morejo nadomestiti.

Lično urejen paviljon domačih obrtnikov je posebna pridobitev sejma, le da je razstavljenih izdelkov še premalo.

Sejem je posvečen tudi prikazovanju nastajanja izdelka iz surovega, neobdelanega ali delno že pripravljenega lesa. To je posebna etnografska prvina sejma. Ob izdelovalcih pa se pojavljajo tudi domači krošnjariji, ki s prodajo pestrih izdelkov poživijo sejem. Ob 40 stojnicah blizu

80 izdelovalcev (od žličarjev, rešetarjev, obodarjev in škafarjev do zobotrebčarjev) ter vrsta drugih, ki demonstrirajo nastajanje izdelka. Veliko občudovalcev imajo ne ob kolovratih in statvah. K sodelovanju vsako leto pritegnemo nove izdelovalce suhe robe, saj so ti raztreseni od Blok do Suhe krajine. Pri njih želimo vzbuditi zanimanje za tovrstno domačo obrtno dejavnost. Sejem je lepa priložnost za preverjanje, ali ima blago pravo vrednost, in če jo ima, potem se tega dela splača oprijeti. Mislimo, da je ribniški sejem v gospodarski smeri opravil veliko poslanstvo, ki ga nikakor ne smemo zanemariti.

O pripravah na vsakoletni sejem in o vložnem delu, predvsem članov IO ribniškega turističnega društva, več ob zaključku.

1. Ribniški sejem je kot institucija potrdil upravičenost te vsakoletne prireditve, ki s svojo izvornostjo nima primerjave s podobnimi sejmi. Zato si moramo še naprej prizadevati, da bi pri GZS pridobili potrditev republiškega sejma suhe robe, lončarstva in domače obrti.

2. Nujno je dokončno rešiti vprašanje pokroviteljstva ter financiranja sejma.

3. Pri reševanju finančnega vprašanja bi moral biti dosežen sporazum med GZS in občino Ribnica o pokrivanju stroškov sejma, kajti gre za obojestranski interes, saj si vsi želimo gospodarskega razmaha domače obrtne dejavnosti. Zaradi surovin, strokovnega znanja in tradicije izdelovalcev ta problem ne bi smel biti nerešljiv, dasiravno so se v zadnjem času pojavljale težave okoli razvrščanja in obdavčevanja izdelovalcev.

4. Poleg prej navedenih institucij pa kaže k sofinanciranju pritegniti še ostale dejavnike, npr. trgovino, ki bi morala na ta dan imeti odprte prodajalne, pa družbeno in zasebno gostinstvo iz Ribnice. Enako velja za ostale organizatorje gostinskih uslug na sejmu.

5. Da bi se na sejmu zagotovile vsaj normalne, če ne celo nižje cene od običajnih, je treba od krošnjarjev zahtevati cenike; prej pa se jim mora sporočiti zahteve organizatorja glede cen. Tako bi se izognili upravičenim kritikam o zasoljenih in špekulantskih cenah. Letos smo temu vprašanju posvetili veliko pozornost.

6. T. i. trg kramarjev, imenovan tudi „ribniški ponteroso“, naj ostane še naprej in to iz dveh razlogov. O tem smo kritično razpravljali pred leti, vendar smo prišli do zaključka, da so obrtniki in kramarji sestavni

Kljub dežju si je slavnostno otvoritev ribniškega sejma suhe robe in lončarstva ogledalo veliko število obiskovalcev. Kasneje jih je bilo še dosti več, na kar je vplivalo tudi izboljšanje vremena, saj je celo posijalo sonce.

(Nadaljevanje na 8. str.)

Za obiskovalce sejemske prireditve v Ribnici je še vedno najzanimivejše ogledovanje del v „živo“, saj se lahko kar na cesti seznanijo z načinom izdelave suhe robe ali predmetov, ki so v neposredni povezavi z njeno izdelavo ali uporabo. Na sliki vidimo, kakšen je postopek, da pridemo do pletenih vrvi, ki nam kasneje služijo kot nosilci lončkov za cvetlice.

(Nadaljevanje s 7. str.)

del našega sejma, saj ga popestrijo. Obvezno pa morajo biti na ločenem prostoru in ne v sklopu sejma. Zato smo skušali pridobiti ustrezno lokacijo.

Drugi razlog je finančnega značaja, saj prodajalci raznovrstnega blaga (pri nekaterih bi kazalo selekcionirati artikle) prispevajo s stojnino precejšen delež k pokritju stroškov sejma.

7. Razmišljanja vreden je predlog, da bi sejem pripravili še v soboto in ga tako obogatili še za en dan, stroški pa se bistveno ne bi povečali. Prvega dne bi bile kulturne prireditve, folklorni nastopi, tekmovalna srečanja in podobno, sodelovati bi morali vsaj krošnjariji, naslednji dan pa bi bil enak dosedanjim.

8. Izkušnje zadnjih dveh let okoli imenovanja pripravljalnega odbora (ob sodelovanju obrtnikov kot soorganizatorjev) niso rodile željenega uspeha. Za razliko od prejšnjih let, ko je bil organizator ribniško turistično društvo, (pobudnik in idejni nosilec zamisli o sejmju), se je pokazalo, da nismo ubrali pravo pot, ki naj bi pripeljala do podružbljenega značaja prireditve. Mislimo, da je pomembna vsebina in ne oblika priprave sejma. Važna je volja kolektiva, da se za nekaj ogreje in to izvede, enako pomembne so osebne zadolžitve, zato je sejem v organizaciji turističnega društva in njegovih članov vselej uspel, o čemer pričajo pismena priznanja in pohvale vseh mogočih institucij

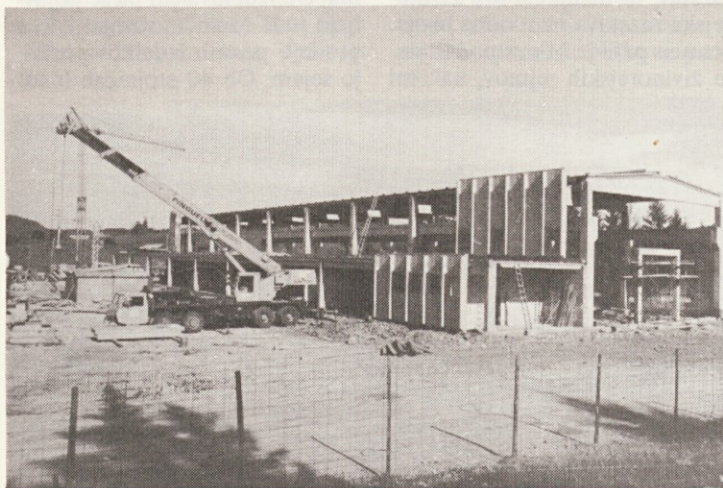
in družbenopolitičnih organizacij.

Če želimo doseči kvalitetni premik z obogatenim in dodatnim programom sejma, menimo, da je nujno izdelati program in se pogovarjati o pripravi sejma, kajti republiški organi in inšpektorat morajo za izdajo dovoljenja imeti kot nosilca in odgovornega subjekta

samo pravno osebo. Zadnji dve leti je bilo kot organizator odgovorno le turistično društvo.

Predhodno imenovanje sodelujočih v okviru pripravljalnega odbora mora biti povezano s soglasjem o delu, to pa ne sme temeljiti na materialnem povračilu za izgubljeni čas.

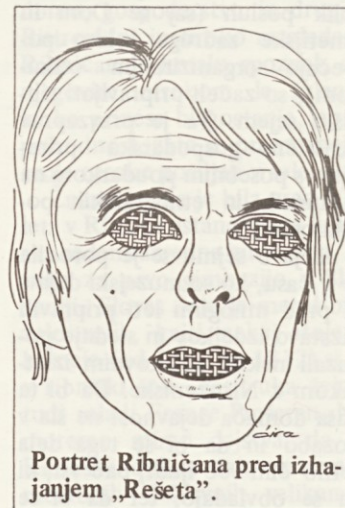
ANDREJ KLEMENC

RIKO V LOŠKEM POTOKU – Uresničuje se desetletna želja prebivalcev Loškega potoka po izgradnji proizvodnega obrata. Skoraj deset let je minilo, odkar je bil ob prisotnosti najvišjih republiških funkcionarjev postavljen temeljni kamen za obrat Rika v Retjah. Najrazličnejše ovire so preprečevale gradnjo obrata, letos pa so stvari toliko dozorele, da so lahko položili temeljni kamen. Riko je izbral tudi novo lokacijo pred Malim logom, ki je boljša od lokacije v Retjah. Sredi junija je gradnja tudi uradno stekla. Gradi cerkniško Gradišče, montažna hala pa je proizvod SGP Grosuplje. Zdaj je obrat že pod streho, izvajajo tudi inštalacijska dela in če bo šlo vse po sreči, kot meni vodja obrata v izgradnji Vinko Bambič, bo poskusna proizvodnja stekla aprila 1982. Večji del proizvodnje bo namenjen izvozu. Gradnja Rikovega obrata, bo stala 50 do 60 milijonov dinarjev. (Foto: Pile)

Lani 14.351 porok v Sloveniji

Po podatkih Zavoda SRS za statistiko se je lani rodilo v Sloveniji 31.070 otrok, mrtvorojenih otrok pa je bilo 178. Umrlo je 18.168 oseb, od tega 471 dojenčkov. Porok je bilo 14.351, razvez pa 2241. Priznanj očetovstva je bilo lani 2702, 102 otroka pa sta bila posvojena. Naravni prirast prebivalstva v Sloveniji je znašal lani 12.902 oseb in je najvišji v zadnjih petih letih. Tudi število živorojenih otrok je najvišje po letu 1975.

Portret Ribničana pred izhajanjem „Rešeta“.

BI ŠLO TAKO TUDI DRUGOD?

Če bi 850 delavcev, kolikor jih je zaposlenih v delovni organizaciji „Marko Šavrič“ v Zagrebu, izgubilo na dan samo eno uro, bi to predstavljalo 25 sobnih garnitur manj, kar bi bil občuten izpad v dohodku delovne organizacije. Zato so se delavci samoupravno odločili, da imajo raje višji dohodek in osebne dohodke, vso samoupravno dejavnost pa opravljajo izven delovnega časa. Če že morajo imeti kak nujen sestanek med delovnim časom, izgubljeni čas nadomestijo.

Vsekakor posnemajo vredna odločitev (le da o njih najraje samo govorimo, uresničimo pa jih ne...).

strupene trofeje

Ribnica skozi čas

Pri pripravi gradiva in zbiranju podatkov za proslavo 900-letnice Ribnice je bila izdelana tudi priložnostna pismena informacija, iz katere je moč v kratkem spoznati zgodovino našega kraja.

Kdaj je po ribniški dolini prvič stopala človeška noga? Tega ne vemo, to že spada v prazgodovino. Pri kopanju jarka v Tenteru so leta 1896 našli del prazgodovinskega bronastega meča. V Ribnici so našli tudi bronasto sekuro in nekaj rimskih napisov, katerih pomena se ne da ugotoviti.

Na Vinicah so našli halštatsko železno suličasto ost (500 – 200 let pred našim štetjem). V Dolenji vasi je južno od farne cerkve ležala prazgodovinska naselbina. 1904. leta je arheolog Jernej PEČNIK prekopal več halštatskih gomil. Tudi na travniku pri Prigorici je bilo več gomil iz te dobe. En grob je bil obložen s kamnitimi ploščami, v njem pa so našli človeško okostje.

Ob robu ribniške doline so imeli Rimljani svojo cesto, ki je pod Malo goro vodila naprej proti Kolpi.

Prvi pisni vir, ki kaže, da je nekaj naseljencev že prebivalo v Ribniški dolini, je zabeležil oglejski patriarh PAVLIN II (787–802). Ta v neki žalostinki za preminulim prijateljem imenuje reke, ki objokujejo njegovo smrt. Med njimi navaja tudi Kolpo in Krko. V XII in XIII stoletju je ozemlje od Ljubljanskega barja do Kolpe in od Cerknice do Metlike označeno z enim imenom – RIWENICZ (Ribnica).

Viri iz arhiva turjaških grofov, ki so bili napisani v 16. stol., vendar temeljijo na starejših listinah, pričajo, da je leta 1082 dobil Ribnico v fevd turjaški grof Konrad II., ki se je tega leta poročil z ribniško grofico Katarino Vovberško. Konrada III so pokopali v ribniški cerkvi na sv. Jurija dan 1107. leta. V turjaški graščini so imeli tudi Konradovo sliko. Domnevamo, da je Ribnica leta 1082 že imela cerkev, grad in da je bila poseljena.

Najstarejša izvirna listina za Ribnico je ohranjena iz leta 1220. Takrat se pod turjaško-ribniškim gospodstvom (Domi-

nium Rewenicz) prvič omenja naselja Ribnica, Sodražica, Vinice in Breže.

Leta 1247, samo 27 let kasneje, „Contrata Reifnitz“ omenja že celo vrsto vasi, med katerimi zasledimo Veliki in Mali Zapotok, Vinice, Sušje, Breg, Sodražico, Breže, Gorenjo vas, Hrovačo, Goričo vasi in Dolenjo vas.

Leta 1363 so bile v mejah ribniške prafare ustanovljene župnije: Kostel, Poljane ob Kolpi, Osilnica, Kočevska Reka in Kočevje. Pozneje je bilo na področju ribniške prafare ustanovljenih skupno 38 župnij.

Leta 1407 je prišel z Nemškega v Ribnico mladi Zink Burkhard na obisk k stricu v Kočevski reki. Ustavil se je v Ribnici in 7 let obiskoval latinsko šolo. V kroniki mesta Augsburga poroča pozneje, da mu je za njegovo delo in življenje ta šola veliko dala.

Da bi si prebivalstvo teh krajev opomoglo od številnih turških vpadov, je cesar Friderik leta 1492 izdal posebno dovoljenje za neobdavčeno trgovino z domačimi lesnimi izdelki. Ribniška suha roba je postala znana po celem svetu, saj so jo Ribničani s carskim dovoljenjem razpečevali.

Često se o Ribnici govori v zvezi s procesi zoper tako imenovane „čarovnice“. Nihče ne ve, koliko ubogih žensk je žalostno končalo svoje življenje vsled te zablode. Zadnja je zgorela na grmadi Marina Sušarkova (Češarek 11. maja 1701. Hrast,

pod katerim so zažgali nedolžno žrtev, stoji še danes.

Ti in drugi podatki bodo zbrani izšli v posebnem zborniku o zgodovinskih, kulturnih, etnografskih, gospodarskih in socialnih posebnostih Ribniške doline. F. Ž.

Spomenik vstaji

V okviru letošnjega, po vrsti že tretjega, likovnega srečanja Janko Trošt v Ribnici nastaja prav sedaj v novih proizvodnih prostorih tozda Ricomag v ribniškem Riku spominsko obeležje 40-letnice vstaje jugoslovanskih narodov in narodnosti in 40-letnici prve ribniške partizanske čete; gre za delo akademskega kiparja Aladarja Zaharijaša iz Ljubljane.

Že ob lanskem likovnem srečanju, o katerem je mlad, nadobuden kritik zelo vehementno pisal tudi v decembrski številki Rešeta, se je porodila zamisel o tem, da bi v okviru likovnega srečanja lahko nastalo tudi delo, skulptura, ki bi, postavljena v primeren prostor izven grajskega zidu v Ribnici, obeleževala enega pomembnih jubilejev ljudske revolucije. V pripravah na letošnje srečanje likovnikov je pričela zamisel dobivati jasnejše obrise.

Upoštevali smo jubilejno leto 40-letnice vstaje in formiranja

prve ribniške partizanske čete. Skulptura, izdelana v železu, naj bi predstavljala prav boj jugoslovanskih narodov in narodnosti, ponazarjala naj bi vstajo, revolucijo, nenehno hotenje po napredku, po boljšem in lepšem pa tudi hotenje po miru, sodelovanju, sreči in graditvi. Vključevala naj bi borbo naših narodov in vsega naprednega človeštva pa tudi osnovna načela mednarodne politike socialistične samoupravne Jugoslavije.

Zamisel je bila verificirana na razširjeni seji občinskega odbora Zveze združenj borcev NOV Ribnica in to 4. junija 1981. Opravljeni so bili tudi razgovori s kiparjem Aladarjem Zaharijašem, ki je pripravil več skic oziroma modelov spomenika. Posebna komisija je izbrala osnutek, imenovan „Eksplozija“, meneč, da najpopolneje ponazarja idejo vstaje in visoke obletnice. Vse skice oziroma osnutki za spomenik so bili razstavljeni v Domu JLA v času ribniškega sejma (ob skupinski razstavi likovnih del, nastalih na letošnjem likovnem srečanju).

V začetku oktobra je kipar Zaharijaš pričel z delom. Spomenik nastaja v novi proizvodni hali tozda Ricomag in sicer ob izdatni pomoči mladih varilcev. Umetnik, ki je že lansko leto v Riku ustvarjal skulpturo „Ribniški totem“ (postavljena je v grajskem parku), je z delovnimi pogoji in s pomočjo kolektiva Rika nadvse zadovoljen. Spomenik bo po vsej verjetnosti izdelan do konca novembra ali začetka decembra, odkrili pa naj bi ga na dan JLA, to je ob zadnji proslavi letošnje 40-letnice vstaje in na pragu leta, ko bo Ribnica praznovala 900-letnico. Spomenik vstaje in 1. ribniške partizanske čete bo stal na prostoru med novo blagovnico in restavracijo Jelka v Ribnici.

F. G.

V proizvodni hali tozda Ricomag nastaja spomenik 40-letnici prve ribniške partizanske čete. Akademskemu kiparju Aladarju Zaharijašu pomagajo tudi domači mladi varilci.

Vse fotografije za to številko Rešeta so izdelane v fotografskem ateljeju Jožice Mohar. Fotografirala sta Andrej Debeljak in Drago Mohar.

Trenutni položaj kmetijstva v občini Ribnica

Zadruga Ribnica pokriva celotno področje občine Ribnica, ki je po proizvodni usmeritvi izrazito živinorejsko. Površine so v večini primerov v zasebni lasti, zato poteka proizvodnja v povezavi med zadrugo in združenimi kmeti. Proizvodne odnose ima zadruga z blizu 1000 proizvajalci.

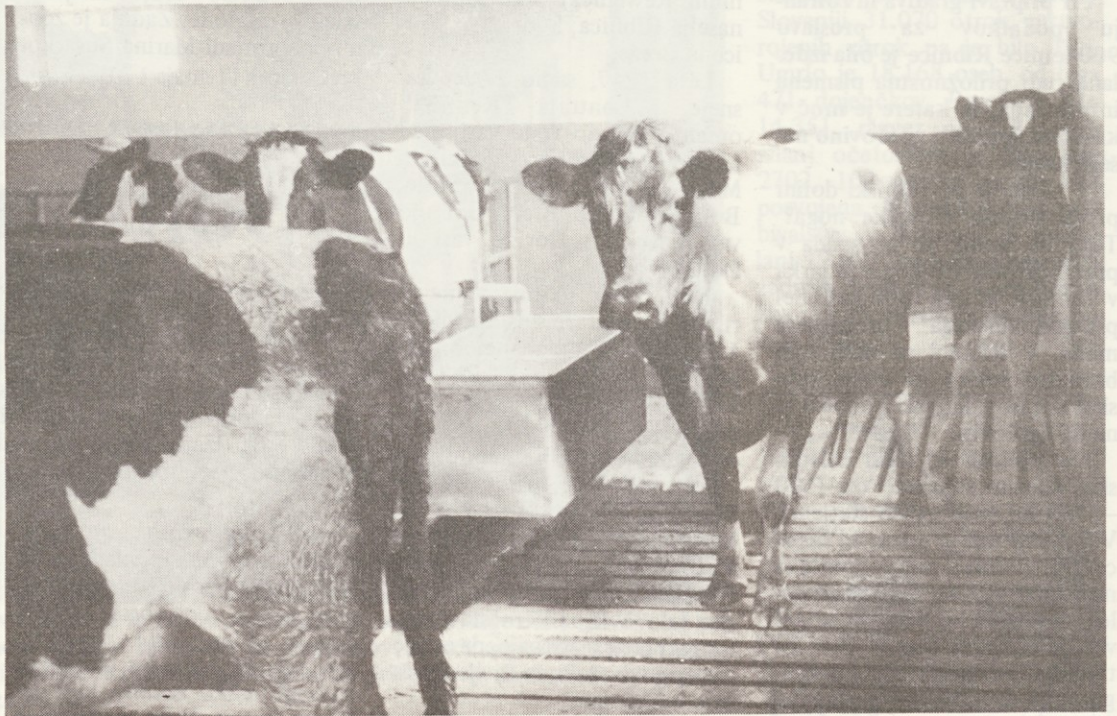
Celotna površina občine je 25.500 ha, od tega je kmetijskih površin 10.000 (39 odst.), v intenzivnem zaraščanju je 970 ha, nekaj površin je zaraščenih z gozdom in tako je možno bolj ali manj intenzivno izkoriščati 8000 ha površin. Kmetje redijo skupaj 4000 glav goveje živine, blizu 1960 je krav; 939 jih je v A kontroli s povprečno mlečnostjo 3839 litrov in tolščo 3,65 odst.; ostale živali so v B iZ kontroli s povprečno možnostjo 3006 litrov 721 je tetoviranih plemenskih telic in prav toliko mlade živine v pitanju. Tržne proizvodnje je za 1981 planirano 4200 litrov mleka, 300 ton mladega goveda, 120 ton ostalega klavnega goveda in 160 glav plemenske živine.

Zadruga je organizirana kot enovita organizacija združenega dela in je teritorialno razdeljena na tri zadružne enote, poleg tega pa imše tri delovne enote in hranilno-kreditno službo.

Srednjeročni plan, ki je bil sprejet lani, ima nekatere značilnosti, gre zlasti za zmanjševanje števila združenih kmetov in zmanjševanje osnovne črede po stopnji 1,5 odst. letno. Obenem s planom predvidevamo povečanje proizvodnje na združenega kmeta, na kravo in večjo tržno proizvodnjo (3 odst. mleko, 4 odst. meso, 5 odst. plemenska živina – letno). V letu 1981 nismo startali najbolje, tako tržna proizvodnja mleka kakor tudi mesa ne dosega količin, predvidenih s planom.

Vzrokov je več. Glavni je ekonomskega značaja, ker se cene pravočasno ne usklajujejo s cenami ostalih materialov, ki so bistvenega pomena za kmetijsko proizvodnjo. Naše področje je še posebno občutljivo na ekonomska gibanja, ker proizvodnja po številu še vedno sloni pretežno na mešanih kmetijah, ki ne čutijo take odvisnosti od dohodka iz kmetijstva in se zato tudi na zadrugo trdno ne navezujejo. Prav pri teh kmetijah se še pogosteje pojavljajo črni zakoli in večja poraba mleka, za rejo telet še nimajo ekonomske računice.

Kot smo že omenili, je pri nas zelo intenzivno izločanje iz

proizvodnje malih kmetij. Po programu bi to proizvodnjo nadomeščali z izgradnjo novih stojišč in z adaptacijo obstoječih objektov na kmetijah, ki imajo perspektivo. Tukaj se pojavljajo nove težave:

1. Zaradi negotovih tržnih pogojev kmetje odlašajo z začetkom gradenj.

2. Do kreditnih sredstev se pride mnogo težje in roki se podaljšujejo.

3. Pri že začelih gradnjah so zelo velike težave z gradbenim materialom in nemogočnimi podražitvami.

Trenutno je v gradnji 100 stojišč, od tega 40 za krave molznice. To financiramo še iz kreditov, odobrenih za leto 1979. Pred dobrimi desetimi dnevi nam je Ljubljanska banka odobrila kreditne zahteve za leto 1980 v predračunski vrednosti 13.188 dinarjev in bančnimi krediti 4.000 dinarjev. Prva možnost črpanja je leta 1982 z obljubo, da bo nekaj sredstev za razpolago že v letošnjem letu. Pogoji so postavljeni pogojno do sprejetja dogovora o pogojih kreditiranja. Vsa ta sredstva so namenjena za povečanje stojišč.

Za leto 1981 imamo pripravljene programe v predračunski vrednosti 22 milijonov dinarjev, od tega je predvidenih kreditnih sredstev 11,5 milijonov dinarjev. Za mehanizacijo gre 3.800.000 dinarjev kreditnih sredstev, ostalo pa je za izgrad-

njo in adaptacijo ter za nabavo plemenske živine. Nadaljnji razvoj je v mnogočem odvisen od razpoložljivih finančnih sredstev.

V svoji osnovni dejavnosti ima zadruga organizirano pospeševalno in selekcijsko službo

(z organizacijo kooperacijske proizvodnje). V tej enoti delajo sedaj en agronom, en veterinar in trije kmetijski tehniki. Na agronomski fakulteti končujeta dva agronoma, štipendiramo pa še enega na agronomski fakulteti in dva kmetijska tehnika

(eden je Titov štipendist). Štipendije smo razpisali še za dva kmetijska tehnika.

Značaj dela zahteva, da strokovno pojačamo pospeševalno službo, ki bo tesneje vključila tudi selekcijsko službo. Z novo organizacijo predvidevamo razdelitev področja na manjše enote, v katerih bi prevzeli delo agronomi in kmetijski tehniki, in sicer tako, da bi delali tako na pospeševalni kakor tudi na selekcijski službi. Tudi na višinskem področju Loškega potoka predvidevamo, da bo prevzel delo agronom. S tem bi se dalo povezati celotno področje, tudi tisto, ki delno sega v občino Kočevje.

Osnovni pogoj pa je, da bo financiranje tako urejene pospeševalne službe opravljeno na bolj enakopravni podlagi, se pravi na podlagi financiranja proizvodnih programov (enako za celotno področje Slovenije) in ne na podlagi finančne moči občinskega pospeševalnega sklada.

Sklepi, ki smo jih sprejeli za hitrejši razvoj in večjo proizvodnjo:

1. S sodelovanjem pospeševalnega sklada smo v prvih treh mesecih povečali premijo za privez telet na 3.000 dinarjev, kar je pripomoglo, da smo privezali 285 telet, ali 45 odst. več kot čez vse leto 1980.

2. Z organizirano dolgoročno prodajo plemenskih telic vzpodbujamo večji privez ženskih telet, ki se namensko redijo za plemensko prodajo.

3. To smo dopolnili z organiziranjem dveh skupnih pašnikov, na katerih je rejcem prek leta omogočena paša plemenskih telic. Letos pasemo na Travnici gori 60 telic in to od 12 rejcev in ene hlevske skupnosti. Na skupnem pašniku v Podpreski pa organizirano redimo klavne privesnice, ki jih plemenimo z bikom mesne pasme. Tako pridobimo teleta za lastno reprodukcijo.

Hlevska skupnost Kovačič iz Sodražice ima sicer težave z delovno silo, vendar že dve leti dosegata plan proizvodnje (100.000 litrov mleka in 12 plemenskih telic). Proizvodni rezultat je še dokaj ugoden, če upoštevamo nerealna razmerja cen, ki ne priznavajo dejanskih proizvodnih stroškov. Septembra 1980 smo začeli s poizkusno proizvodnjo v skupnem hlevu Pusti hrib (s kapaciteto 50 krav molznic). Sedaj je v hlevu 35 krav in brejih telic ter 15 mlajših teličk. Dnevna proizvodnja mleka že presega 300 litrov. Do konca leta bomo predvidoma pričeli s polno proizvodnjo, ker bo za čredo preskrbljena tudi zadostna količina krme.

4. Intenzivno delamo na izgradnji silosov. Od leta 1976, ko smo šele začeli intenzivno siliranjem, smo zgradili silose s kapaciteto 3000 m³. Doseženi rezultati so spodbudni in je zato tudi interes čedalje večji. Preorali smo tudi prvi kompleks 15 ha za silažno koruzo na družbenih površinah. Proizvodnja je organizirana v proizvodni skupnosti.

Povezovanje zadruga

Zadruga je vključena v sozd KIT. Mnogo je polemčnih besed o koristnosti takega povezovanja, tako v kolektivu kakor med kmeti. Prvi pozitivni rezultati so se pokazali pri skupnem planiranju oz. vsklajevanju, zlasti investicijskih programov, združevanja sredstev v interni banki in skupnih vlaganj, skupnega urejanja odnosov z dobavitelji in odjemalci, počasi in težko pa se uveljavlja povezovanje v okviru proizvodnih interesov in po področjih.

Zadruga je vključena v reproceloto za mleko v okviru Ljubljanskih mlekarn in v dve reproceloti za meso – v okviru MIG Gorenjska in ZKGP Kočevje. Tudi za reprocelote ne moremo reči, da že igrajo svojo vlogo; za to so objektivni pogoji, kot je slaba rentabilnost proizvajalcev, predelovalcev in trgovine pri mleku in mesu. So pa tudi subjektivni vzroki, npr. izmikanje razčiščevanju odnosov v okviru reprocelote pa tudi poslovne skupnosti in sisa za preskrbo Ljubljane, ki bi moral vzpostaviti odnose s temi reprocelotami in prek njih najti povezavo z vsemi partnerji v reproceloti.

S TOK Gozdarstvo sprejemamo samoupravni sporazum, ki ureja odnose do združenih kmetov, skupno za kmetijstvo in gozdarstvo. Tu je zlasti odredeno sodelovanje pri samoupravljanju, tako je skupna delegacija za skupščino občine in sise kakor tudi skupna delegacija za samoupravne organe zadruge in TOK Gozdarstva; pri razvoju domače obrti se ugotavlja skupni interes in zagotavlja potrebne surovine, skupno se o planiral razvoj področja, formiral se bo skupni rizični sklad za združenje kmetov in ustanovila se bo skupna hranilno-kreditna služba. Ta služba bo povezovala združene kmete s področja Dobropolja, Ribnice, Kočevja, gozdne posestnike Velikih Lašč, delavce v združenem ZKGP ter iz ostalih delovnih organizacij.

Osnovni namen take skupne službe je, da združeni kmetje in delavci vlagatelji skupno razpolagajo s sredstvi, ki jih vložijo pri hranilno-kreditni službi in jih usmerjajo prvenstveno tja, kjer smatrajo, da so najbolj potrebni.

Za področje družbenega sektorja in družbeno organizirane proizvodnje v kmetijstvu Ribnice in Kočevja izdelujemo razvojni program, ki sloni na naravnih možnostih področja. Osnovni cilj tega programa je čim prej zagotoviti celovito izkoriščanje kmetijskih površin na celotnem področju.

Zadruga je član sisa za preskrbo Ljubljane. Vključena je s proizvodnjo mleka in mesa. Za leto 1981 je predložila investicijski program, pri katerem pričakuje udeležbo 4 milijone in

50.000 din iz združenih sredstev ljubljanskih občin za hitrejšo povečanje proizvodnje v organizirani kmetijski proizvodnji in hlevski skupnosti. Zadruga ni bila povabljen med podpisnike sporazuma, ker so tega podpisale samo delovne organizacije s področja ljubljanskih občin.

Občinski prostorski plan je v končni obdelavi od 15. junija in bo razgrnjen za javno razpravo. Posebno pozornost posvečamo kmetijskim razmejitvam zemljišč, ki se zaraščajo, in razmejitvam med kmetijskimi zemljišči in organiziranim področjem.

Melioracije so bile v glavnem usmerjene za urejanje manjših odvodnih kanalov in dostopnih poti na celotnem področju občine. Večje melioracije so odvisne od izgradnje akumulacije, ki je zajeta v srednjeročni plan vodne skupnosti.

V srednjeročnem planu imamo predvideno komasacijo zemljišč v enem kompleksu. Izvršene so osnovne priprave, ugotavljanje lastnikov, že to pa je pokazalo, da je število lastnikov tolikšno, da bi v maksimalni varianti, to je ena parcela na enega lastnika merila le 0,10 ha.
inž. MIRKO PIRC

REŠETO
Dopisujte v REŠETO – pričakujemo novice in prispevke tudi iz vašega kraja!

Upodabljanje ribniške krajine

Uspelo 3. srečanje likovnikov

Tokrat so se zbrali slikarji Jože Centa, Jure Cihlar, domačin Milan Čirovič, Draga Davitkova, Bojan Golija, Janez Knez in Ferdo Mayer ter kiparji Stane Jarm, Lojze Čampa in Aladar Zaharijaš. Slikarji so teden dni upodabljali ribniško pokrajino, kiparja Jarm in Čampa pa sta se v gradu spoprijela z lesom in ustvarila dve lepi skulpturi. Kipar Zaharijaš je pričel z delom oktobra v Riku, kjer bo izdelal osrednji ribniški spomenik, posvečen 40-letnici vstaje in 1. ribniške partizanske čete; odkrit bo ob dnevu JLA.

Nekateri slikarji so izkoristili bivanje v Ribnici tudi za svojstveno vključitev v praznovanje 150-letnice rojstva Franca Levstika; na izletu v Levstikovo Retje je nastala vrsta upodobitev tega kraja. Slikar Bojan Golija je napravil tudi vrsto zanimivih podob v ribniškem Inlesu.

Skupna razstava je bila (kot vedno doslej) ob ribniškem sejmu v začetku septembra. Pritegnila je veliko obiskovalcev, zanimanje zanjo pa le še potrjuje pravilnost odločitve, da podobna likovna srečanja in manifestacije pripravimo tudi v naslednjih letih.

Na otvoritvi razstave v Domu JLA je bil tudi Andrej Pavlovec, umetnostni kritik in kustos iz Škofje Loke, ki je razstavo in celotno likovno srečanje v Ribnici ocenil takole:

„Značilno za današnje stanje slikarskih kolonij v Sloveniji je upadanje zanimanja za to zvrst likovne dejavnosti. V zadnjem času so namreč prenehale delovati slikarske kolonije v Idriji, v Novem mestu (dolenjska slikarska kolonija Novoteksa) in tudi v Škofji Loki. Slednja nam je lahko lep primer, kako se prvotno pristno srečanje slikarjev z občinstvom v nekem kraju sprevrže v golo nabiranje del za razstavo na podlagi dopisa ali natečaja, ko je občinstvu onemogočeno prisostvovati ustvarjalnemu procesu. Zato je izrednega pomena pojav nove (ali novih) slikarske kolonije oziroma srečanja likovnikov Janko Trošt v Ribnici, ki deluje letos že tretjič. To srečanje je še tolikanj pomembnejše, ker so organizatorji povabili poleg slikarjev tudi kiparje. Ti ne sodelujejo samo na vsakoletni razstavi kot počastitvenemu dogodku in odrazu rezultatov dela na likovnem srečanju, ampak razstavljajo tudi na planem ob ribniškem gradu, kjer je v treh

letih že postavljenih dobrega pol ducata plastik spomeniškega formata.

Ribničani so sicer z obliko dela, ki je znana kot forma viva (tako kot v Kostanjevici delajo kiparji tudi v Ribnici v lesu), ubrali uhojeno pot, a vendar dodali zanimivo novost: med kiparji, ki so doslej sodelovali na treh srečanjih (Lojze Čampa, Stane Jarm, Slavko Kranjc in Aladar Zaharijaš), so natih-

dil spomenik. Odkrili ga bodo še letos in na razstavi so si obiskovalci lahko ogledali osnutek zanj. Ob tej ribniški formi vivi se vsiljuje vprašanje, ali ne bi bilo smotrno plastike spomeniškega formata prenesti in jih razpostaviti po vsej Ribnici, saj bo prostor ribniškega gradu oziroma letnega gledališča kmalu premajhen, če nameravajo nadaljevati z likovnimi srečanji. Vprašanj je še več, ki silijo k razmišljanju.

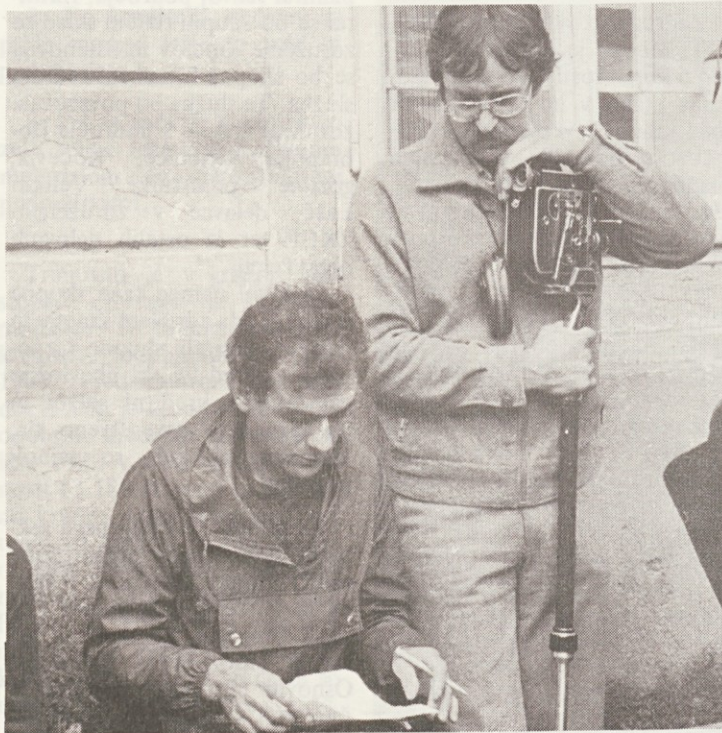
Saj pravi Jože Centa, slikar in organizator likovnih srečanj v

Od 13. do 19. julija se je v Ribnici ponovno zbralo deset likovnikov, sedem slikarjev in trije kiparji, ki so se udeležili tradicionalnega, 3. likovnega srečanja Janko Trošt. Srečanje likovnikov organizirata kulturna skupnost in ZKO Ribnica, namenjena pa so upodabljanju ribniške krajine in so svojevrstna priprava likovne upodobitve Ribnice pred njenim visokim jubilejem, 900-letnico obstoja.

ma izbirali pravšnjega za postavitev spomenika revoluciji. Ta izbor seveda ni bil namenski, morda se je ideja porodila kar tako, toda tu je in ni napačna in tudi ni vsakdanja. Odločili so se za kiparja Aladarja Zaharijaša, ki sicer ne ustvarja v lesu, ampak v varjenem železu in v tem materialu bo tudi s pomočjo delavcev Rika v Ribnici nare-

Ribnici, da nam čas sporoča, da živimo v betonu, on kot slikar pa vendarle še najde motive v tej betonski krajini, pa naj bodo to pobočje hriba, prerezano z rano nove ceste, ali strniki, ki jih je preimenoval v toteme. In ko smo že omenili Cento, pogledjmo še ostale slikarje in kaj so razstavili.

Jure Cihlar je poleg svojega

Odkar sta dopisnika in snemalca Miran Čupkovič in Cveto Obranovič zadolžena za obveščanje in informiranje širše slovenske javnosti prek radia in TV o dogodkih s področja Ribnice in Kočevja, smo lahko tudi domačini zvedeli že marsikaj zanimivega iz svojih krajev. Posnetek kaže naša znanca z radijskih valov in TV slike, kako pripravljata prispevek o letošnjem ribniškem sejmu.

vizionarskega krajinarstva, v katerem je prisoten nov red, ki uravnava slikarjeve asociacije na impulze, dobljene v naravi, natisikal tudi nekaj povsem realističnih krajin.

Milan Čirovič se je spoprijel z resničnostjo in imaginarnim in pokazal vrsto zanimivih kompozicij s simboli Ribnice (kuhalnice namesto deves). Kot ideja zanimivo, a vendarle še ne docela preverjeno.

Draga Davitkova je študirala v Ljubljani in razstavlja krajine (z izjemo enega tihožitja z rožami). Težko barvitost bi lahko pripisali makedonskemu poreklu slikarke, če ne bi bila sicer tako značilna tudi za ljubljansko akademijo. Razstavljena dela pričajo o nihanju med tistim, kar ji je dala šola, in med trenutkom, ko hoče sama dokazati značilnosti mehke dolenjske pokrajine z vznemirljivim načinom slikanja v težki tonaliteti, s poenostavljeno kompozicijo in močnimi barvnimi ploskvami.

Bojan Golija je poleg risb s kreda kot značilnostnih krajskih zapisov povzel v grafikah motiv podna za rete in si tako pripravil odskočišče za zanimivo grafično likovno reševanje mrežastega motiva, ki ga ta ribniški izdelek nudi.

Janez Knez se je oddolžil sicer z akvareli, nastalimi neposredno pred motivom, kar sicer ne dela, ker je izrazit atelejski slikar. Nežno položene barve, kot steklo krhki akvarelni nanosi, kot mimogrede ujet motiv, ki pa je vendarle studiozno pretehtan odgovor kompozicijskim zahtevam, vse to je nekaj več kot zgolj veristični zapis dolenjske krajine.

Ferdo Mayer se je podobno kot Knez posvetil upodabljanju vtisov z Dolenjske in omilil težko barvitost, po kateri je sicer znan; tehniko oljnega slikarstva so zamenjali tempera in pasteli. Trdna risarska osnova je kot čvrst povezovalce strnila predvsem kmečko arhitekturo v zanimivo komponirane slike.

Za konec je treba pogledati še v kiparski delavnici Lojzeta Čampe in Staneta Jerma, medtem ko smo o Zaharijašu spregovorili že na začetku tega zapisa. Lojze Čampa je sicer rojak iz bližnje okolice Ribnice, a se je v svojem dosedanem kiparskem snovanju izogibal jemati iz zakladnice motivov, ki so tod doma. Kot prelom se čuti, ko je svojim doslej antropomofnim oblikam dodal še aluzijo na ribniškega krošnjarja, ki je sedaj prisoten tako na razstavljenih malih plastikah kot tudi v veliki plastiki ob ribniškem gradu.

Stane Jarm je na prostem iztesal veliko plastiko „Talec“

in surovi rez dleta in sekire še podkrepil s pravo vrvo, na kateri je talec – v tem primeru človeška figura – obešen. Tudi plastike na razstavi nosijo vse značilnosti dosedanjega Jarmovega dela: iz preprostega kosa lesa takorekoč z nekaj urezi postavi pred nas otožen človeški obraz, lik žalujoče matere in podobno.

Tako smo pregledali razstavo tretjega likovnega srečanja v

Ribnici 1981 in lahko ugotovimo, da so ideje in napotke, izrečene ob prvem srečanju pred tremi leti slikarji upoštevali. Ob geslu: ohraniti starožitnosti kraja in okolice v umetniški podobi, kolikor jih še je in kolikor se jih še da, se organizatorji srečujejo z vrsto težav, kajti le malo je še slikarjev – krajinarjev, ki delajo neposredno pod svobodnim nebom in ki ne bi vrat svojega slonokoščeneega ateljeja zapirali pred vdorom

sonca. Večina jih namreč dela v ateljejih. Tam transponirajo vtise, zajete v naravi, se nato umaknejo realnemu in slikajo svoje slike. Slikanje pokrajini je danes podobno naplavinam, kjer se nabira mulj, nekakšna obrobna umetnostna tvarina, koristna le za tretjerazredne „štacune“ s slikami. Zato marsikateri umetnik z zvenečim imenom ob vabilu na slikarsko srečanje zavihane nose, češ zakaj ga postavljajo organizatorji v ta

spodnji razred slikarjev–krajinarjev. Tako je težko zbrati skupino slikarjev, ki bi se potem na razstavi pokazala kot enotno usklajena skupina podrobnih hotenj in zamisli. Razstave seveda tudi ne morejo biti homogen prerez, ampak le seštevek dosežkov posameznih udeležencev.

Tudi ribniška razstava odseva opisane razmere, pa zato ni nič slabša kot katera koli razstava drugje.

BONCAR PREMAGAN

Velika pridobitev za Zahodno Dolenjsko

Z otvoritvijo ceste in Boncarskega klanca se je uresničila dolgoletna želja prebivalcev Ribniške doline in Blok ter tudi širšega zaledja po posodobljeni cestni povezavi proti Primorski. Ob otvoritvi so se zbrali številni gostje iz občin Ribnica, Cerknica in Kočevje, predstavniki republiške skupnosti za ceste, Cestnega podjetja Ljubljana, predstavniki JLA in medobčinskih organov. Med gosti je bil posebno toplo pozdravljen narodni heroj Stane Semič – Dak.

O poteku izgradnje ceste, o gradnji odseka preko Boncarja ter o velikem pomenu te pridobitve za vse tri občine je pred

v rimskih časih, dokazujejo tudi ostanki antičnega obrambnega limesa nasproti Kadic, čudovitega naravnega bisera. Vedno pa je bil, vse do danes, največja ovira nemotenemu prometu po tej cesti proti Trstu komaj prevozni Boncar s poprečno 16% vzpona, ovinki in ožinami. Ljudska domišljija je vsemu neznanemu, strah vzbujajočemu ali težko dostopnemu in prehodnemu, vedno znala vdihniti pečat skrivnosti. O krajih, kamor je človeška noga stežka stopila in o pojavih, ki jih ni bilo lahko razložiti, je človek spletel čudovite zgodbe, bajke, s katerimi je bil pojav pojasnilo. Danes te zgodbe predstavljajo

no voljo in svojo kulturo, zatrete in iztrebiti njihov jezik, vendar to nikomur, vsaj za daljši čas, ni uspelo. Morda je v Boncar okameneli srditi krik „Bom car!“ tudi svojstven pomnik stoletne upornosti, žilavosti, vztrajnosti in svobodoljubnosti tukajšnjih ljudi in vsega našega naroda!

Občina Ribnica je bila skupaj s Kočevjem (tako imenovana Zahodna Dolenjska) do nedavnega zaprta, težko dostopna in nepovezana s svetom. Pred osemnajstimi leti so dogradili cesto Škofljica–Kočevje, kmalu nato pa ukinili potniški promet po železnici. Precej let kasneje je bila zgrajena cesta do Kolpe, pred dvema letoma pa do Delnic, s čimer se je celotno področje odprlo proti morju. Prometna zaprtost je naše kraje dušila in jih še duši, predvsem v smeri proti Notranjski in Dolenjski. Z zgraditvijo ceste, ki jo danes odpiramo, in po skorajšnji dograditvi ceste Kočevje – Dvor, bomo v prometnem pogledu pomembno napredovali.

Za razvoj cestnega prometa v naših krajih se je bilo potrebno boriti in pogosto tudi žrtvovati. Poudariti je treba pogosto dogovarjanje in skupno delo vseh treh družbenopolitičnih skupnosti tega območja: Ribnice, Cerknice in Kočevja, kar dokazuje življenjsko povezanost in mnoge skupne interese. Gospodarstva treh občin se v marsičem dopolnjujejo, imajo mnogo stičnih točk, ki so žal še vse premalo izkoriščene. Veliko skupnega imamo tudi na vseh drugih področjih – v kulturi, preteklosti, domači obrti in ljudskem izročilu, v razvitosti oziroma nerazvitosti posameznih predelov itd. Boljša medsebojna povezanost pomeni možnost še boljšega sodelovanja in skupnega odpiranja v širši slovenski prostor. Občini Ribnica in Cerknica imata precej skupnega na področju kmetijstva, lesarstva oziroma domače obrti, se pravi na področjih, kjer je sodelovanje možno še izboljšati

in okrepiti. Prepričani smo, da bo nova cestna povezava veliko pripomogla k temu in ne le skrajšala oziroma olajšala potovanje med Zahodno Dolenjsko in Notranjsko.

Dela pri rekonstrukciji regionalne ceste števil. 320 Planina – Žlebič potekajo že dobro pol drugo desetletje na odseku od Cerknice proti Novi vasi in od Žlebiča proti Sodražici. Odsek med Novo vasjo in Sodražico je bil na vrsti zadnji in je bil moderniziran v skladu z razpoložljivimi sredstvi od leta 1973 do letos. Zadnji je bil na vrsti najtežji del – Boncarski klanec. Tu je bila napravljena tudi največja sprememba smeri ceste, ki za vasjo Runarsko zavije v sotesko Mateč potoka in se spušča proti Podklancu. Cesta poteka po južni strani soseske, kar je zelo ugodno za zimsko obdobje. Cesta prav v tem veku prečka občinsko mejo Ribnica – Cerknica; tu se nam odpre razgled na čudovite Kadiče na desni, na levi pa na že omenjeni antični obrambni limes. Oboje je spomenik I. kategorije. V Podklancu se nova trasa priključi stari trasi in ji sledi vse do Sodražice. Večja dela so bila v sklopu urejanja ceste opravljena še v Žimaricah, kjer so zavarovali vasi pred hudoournimi vodami z regulacijo potoka. V Sodražici pa so s cesto opravili tudi dela na kanalizaciji. Republiška skupnost za ceste kot plačnik in Cestno podjetje Ljubljana kot izvajalec sta vsako leto načrtovala in izvajala toliko del, kolikor jih je bilo v posameznem obdobju glede na razpoložljiva sredstva možno izvesti. Pri tem je bilo nujno tudi dogovarjanje in usklajevanje želja in načrtov obeh občin, po terenu katerih cesta poteka. Predstavniki Cerknice in Ribnice so vedno hitro, čeprav ne lahko, našli skupni jezik. Še najtežje je bilo zagotoviti potrebna sredstva. Pri tem nam je priskočila na pomoč

(Nadaljevanje na 14. str.)

Za občini Ribnica in Cerknica, za Zahodno Dolenjsko in Notranjsko, je bil 11. september 1981 poseben praznik. Dogradili so novo cesto Sodražica – Nova vas, oziroma približno štiri kilometre dolg odsek preko Boncarja.

otvoritvijo govoril predsednik skupščine občine Ribnica Stane Kromar. V imenu družbeno političnih skupnosti Ribnice in Cerknice je ob koncu izrekel posebno zahvalo in priznanje za izgradnjo ceste republiški skupnosti za ceste, vojnemu servisu pri NB Jugoslavije, komandi ljubljanskega armadnega območja, republiškem sekretariatu za ljudsko obrambo in cestnemu podjetju Ljubljana.

Predsednika obeh občin, Stane Kromar iz Ribnice in Janez Pakiž iz Cerknice, sta podrļa smreko, simbolično postavljeno sredi ceste na meji med obema občinama, in tako svečano odprla novo cestno povezavo.

Objavljamo del govora Stane Kromarja.

„Cestna povezava Dolenjske oziroma našega dela te pokrajine je potekala preko Sodražice in Bloški planote proti Primorski in Trstu že v davnih časih. Da so bili ti komaj prehodni predeli osvojeni in prehodni že

zanimivo narodopisno blago. Tako so tudi ime Boncar razlagali z zanimivo bajko; govori o velikanu, ki si je hotel podvreči ljudstvo v dolini pod prepadnimi stenami in mu hotel carovati. Razjarjen zaradi upornosti in neposlušnosti ljudi, je pričel metati v dolino velikanske skale in kričati po grebenih: „Bom car! Bom car!“ Njegovo kričanje je odmevalo od mogočnih skal Kadic, se odbijalo od nasprotnih bregov, prihrumelo v dolino, kjer so ga ljudje prestrašeni in trepetajočih src zaznali kot „Boncar! Boncar!“ Tako je, baje, nastalo ime Boncar in se ohranilo do današnjih dni.

Naj bo kakorkoli, od davnih časov so ob Boncarju, na Bloški planoti na zahodu in v Sodraški in Ribniški dolini živeli svobodomiselnih, upornih, delavnih ljudi. Ničkolikokrat v zgodovini se je dogajalo, da jim je ta ali oni poskušal carovati, jih poskušal podjarmiti, jim vsiliti last-

Znani obrazi

Telesna kultura v JLA predstavlja sestavni del celotnega učnega programa vsakega vojaka. Ker prihajajo v JLA tako vrhunski športniki kot tudi taki, ki se s športom niso nikoli ukvarjali, je delo športnih delavcev v JLA zelo naporno – kajti vsak vojak mora postati tudi telesno dovolj pripravljen za morebitno vojno.

O svojem delu v naši kasarni nam je pripovedoval vojak To-

mislav Ivković, znani športnik, nogometaš, vratar zagrebskega Dinama in državni reprezentant. S komaj sedemnajstimi leti je že zaigral v prvi ekipi Dinama. Ima 32 nastopov v dresu mladinske reprezentance SFRJ, 11 nastopov v mladi reprezentanci, dvakrat je bil član jugoslovanske olimpijske reprezentance, stal je v jugoslovanskem голу na Mediteranskih igrah v Splitu, štirikrat je bil rezervni vratar najboljše jugoslovanske nogometne reprezentance – vse to je lepo število srečanj in hkrati priznanj za komaj enaidvajsetletnega mladenciča.

Znani športnik, ki opravlja v JLA delo športnega referenta, nam je povedal: „Vrhunski športnik se veliko hitreje prilagodi vojaškemu življenju, kajti tudi mi, športniki, pri svojem delu naletimo na podobna samoodrekanja, saj le tako pridemo do dobrih rezultatov. S svojim delom sem si pridobil zaupanje predpostavljenih, zato so mi omogočili, da lahko v prostem času treniram. Tako se bom po služenju vojaškega roka lahko vključil v priprave svojega moštva – Dinama.

Mnogi mladi športniki se ne obnašajo vedno najbolj vzorno. Ko pridejo v večje klube, dobijo več denarja in kaj kmalu sta jim denar in zabava prvo in

edino. Na svoje obveznosti pa pozabijo.

Trudim se, da bi s svojim delom vplival na tovariše vojske, jim pomagal in vzbudil željo po telesno-rekreativnih dejavnostih. Tako v prostem času igramo nogomet, košarko, odbojko. Tekmujemo med enotami, med vojašnicami, vse do armijskih in vsearmijskih tekmovanj. Mnogi tekmujejo prvič in marsikdo spozna, da je sposoben za določeno športno pa-

nogo, s katero bo nadaljeval tudi potem, ko bo slekel vojaško suknjo...

V novem okolju se počutim izredno dobro. Dobil sem veliko novih prijateljev, preko njih sem spoznal nove kraje in običaje. Sicer pa smo si v JLA vsi enaki in skupaj predstavljamo trd oreh za vsakogar, ki bi nas hotel presenetiti. Naši skupni interesi, naša mladost, tovarišvo in ljubezen do domovine so neomajni.”

(Nadaljevanje s 13. str.)

JLA z vojnim servisom pri NB Jugoslavije s posojilom. Tako se je tudi v praksi izpričalo zgedno sodelovanje JLA z družbenopolitičnimi skupnostmi na tem področju.

Celotno naše področje, ki je bilo dolgo prometno zaprto, se danes odpira. V vseh treh občinah, v Ribnici še posebej, smo v zadnjih petih šestih letih z velikimi napori veliko postorili pri modernizaciji regionalnih, občinskih in krajevnih cest. Vsekakor je napredek na tem področju rezultat izrednih naporov občanov, različnih samopriskupstev, prostovoljnega dela, prispevkov združenega dela in interesnih skupnosti. Potreba po prometnem odpiranju se je v naši občini izkazala tudi pred leti ob vpisovanju posojila za ceste; po višini zbranega posojila smo bili prav v vrhu med slovenskimi občinami.

Velika naravna zapora med Zahodno Dolenjsko in Notranjsko – Boncarski klanec – je premagana. Premagan je velikan med obema pokrajinama. Zmagala je človeška upornost, trma, delavnost in želja po napredku in odprtosti. Ta pomemben dosežek bo v prihodnje nedvomno pospešil razvoj naših krajev, olajšal potovanja, zblížal kraje in ljudi, pospešil tudi turizem na Cerkljanskem in Ribniškem. Potrdil se je interes obeh družbenopolitičnih skupnosti in širšega območja, občanov in ne nazadnje tudi JLA.

V zadnjih letih smo na našem območju resnično veliko postorili na modernizaciji regionalnih in krajevnih prometnic. Čakajo nas še nekatere naloge – npr. ureditev že dotrajanih odsekov na tej cesti, Loški potok ipd. Prepričan sem, da lahko v okviru sprejemanja novega zakona o javnih cestah dosežemo tako organizacijsko obliko za občinske in regionalne ceste na našem območju, ki bo pomenila nadaljnje kvalitetne premike v prihodnjem obdobju.”

Ustvarjanje in razvoj oboroženih sil

Kljub svoji dragoceni vzgojni vrednosti je stalna razstava še vedno premalo obiskana.

Stalna razstava „Ustvarjanje in razvoj oboroženih sil SFRJ“ v kasarni je izredno vzgojno sredstvo. Po odloku Komiteja organizacije ZK v JLA in politične uprave zveznega sekretariata za ljudsko obrambo je namenjena politično-izobraževalnemu delu. Razstavni predmeti niso klasična „materialna dopolnitev pouka, temveč raznovrstno in bogato gradivo (teksti, faksimili, fotografije), ki veliko pripomore pri uresničevanju celotnega programa političnega izobraževanja vojakov.

Obdobje nastajanja in razvoja naših oboroženih sil, ki ga raz-

stava podaja, sega od 1937. do 1978. leta. Razstava je zasnovana tako, da je 80% gradiva posvečenega NOV in socialistični revoluciji, 20% pa povojnemu razvoju. Zakaj, je povsem jasno, saj je čas NOB najvažnejši. Takrat so naše oborožene sile nastale in ob najširši podpori ljudstva izbojevale zmago nad fašističnim okupatorjem in domačimi izdajalci. Vstaja narodov Jugoslavije, formiranje partizanskih odredov, brigad, divizij in korpusov, ustanavljanje NOV in POJ v surovih vojnih časih, velike bitke in zmage, heroizem in žrtve, zločinski povračevalni ukrepi okupatorjev

in domačih izdajalcev, naraščanje odpora in NOVJ, nastanek osvobojenih ozemelj in nove ljudske oblasti, genialno Titovo vodstvo in vodstvo KPJ, to so bistvene stvari, ki naši socialistični revoluciji dajejo pečat avtentičnosti in se nadaljujejo, kot boj za samoupravni socializem, za odločilno vlogo delavca, za nadaljnji razvoj bratstva in enotnosti vseh naših narodov in narodnosti, za nadaljnjo rast in razvoj koncepcije SLO, za neuvrščeno politiko v svetu.

Dosežki revolucije so največje vrednote naše družbe. Prav odnos do teh dosežkov in vrednot najbolj jasno izraža politično zrelost, patriotizem in odgovornost vsakega našega človeka, mladina, vojaka.

Velik pomen priprav in jasnost generalne politične linije KPJ in tov. Tita glede fašistične nevarnosti in izbruha druge svetovne vojne v obdobju od leta 1937 do 1941, sta zahtevala, da razstava poudari nekatera najbolj značilna vprašanja. Zato je prvih šest panojev posvečenih temu pomembnemu času, v katerem je revolucionarna dejavnost tov. Tita in KPJ imela odločilno vlogo v pripravah ljudstva na dogodke, ki so sledili.

Povojni razvoj oboroženih sil je podan samo v osnovnih elementih in z dogodki, ki so bili pomembni zaradi organizacijsko-formacijskih in kadrovskih rešitev ter procesa modernizacije enot JLA in teritorialne obrambe.

Razstavljenih je 5 panojev s skupno 447 eksponati: 8 izvodov citatov tov. Tita, 20 drugih, 33 izvirnih dokumentov (faksimilov), 52 uvodnih legend, 87 tekstov, 22 kart, shem in skic, 212 fotografij, 11 simbolov. Legend je 264.

Škoda je le, da to izredno razstavo obiskujejo samo vojaški. Pozivamo šole, mladinske organizacije, pa tudi delovne in druge organizacije, da ob bližnjih vojaških praznikih (7. oktobra – dan artilerije, 22. decembra – dan JLA) organizirano obišejo razstavo. Obiski so lahko tudi ob drugih priložnostih (ob urah zgodovine v šoli) ob sobotah, nedeljah in ostalih praznikih.

 * NEOMAJNA *
 * MORALNOPOLITIČNA *
 * ENOTNOST *
 * „... Jugoslovanska ljudska *
 * armada, ki smo ji kot *
 * udarnemu delu naših oboro- *
 * ženih sil namenili vlogo, da *
 * zavrne glavne sile morebitne- *
 * ga napadalca, se mora v *
 * prihodnje odlikovati z ne- *
 * omajno moralnopolitično *
 * enotnostjo in razpolagati z *
 * najsodobnejšim orožjem, ki *
 * spada v vrh svetovnih *
 * dosežkov. Zato moramo *
 * neizogibno in nenehno razvi- *
 * jati intenzivno ideološko- *
 * politično in vzgojno delo *
 * in zboljšati bojno izurjenost, *
 * zlasti za protiletalski, proti- *
 * oklepni in protidesantni boj. *
 * Nenehno si moramo prizade- *
 * vati za krepitev strelne *
 * moči, manevrske sposobno- *
 * sti in prožnosti operativne *
 * armade in teritorialne *
 * obrambe...“ *
 * Predsednik TITO – 21. *
 * 12. 1976 v Beogradu *
 * *****

Pred pričetkom svečanosti je vse postrojene enote garnizije pozdravil komandant. V kratkem nagovoru je dejal, da se bodo trudili, da bi svoje naloge izvrševali še bolje v vsestransko korist jugoslovanske družbe, da se bodo učili in vzgajali mlajše generacije vojakov na svetlih tradicijah naših artiljercev iz NOV. Posamezniki kot celota se bodo še bolj vključili v napore celotne družbe pri realizaciji ekonomske stabilizacije.

Posameznim vojakom so ob tej priložnosti podelili knjižno nagrado, pohvalo, ali 7 dni nagradnega dopusta za njihovo primerno vedenje in delovanje v okviru nalog garnizije.

Ko se je uradni del svečanosti iztekel, je ansambel zaigral nekaj pesmi, mladi iz šole in vojaški pa so se prijeli za roke ter zaplesali kolo. Svečanost je zaključena s pesmijo „Druže Tito mi ti se kunemo“ in legendarnim kozaračkim kolom.

Socialna politika in socialna varnost delavcev

O navedeni problematiki je tekla razprava in še teče tudi v naših delovnih organizacijah. Ocenio o socialni problematiki v naši občini je dal tudi svet za zdravstvo in socialno politiko pri občinski konferenci SZDL.

Občinski svet Zveze sindikatov je na temo: „Naloge sindikatov pri uveljavljanju delavcev kot nosilcev socialne politike in zagotavljanju socialne varnosti“ organiziral več posvetovanj s predsedniki osnovnih organizacij zveze sindikatov, na zadnji seji občinskega sveta Zveze sindikatov pa so izoblikovali stališča o razreševanju problematike socialne politike v združenem delu. Pa si oglejmo nekatere posebnosti socialne problematike od blizu!

Zaposlovanje delavcev postaja vse bolj občutljiva točka našega vsakdanjika. V skupnosti za zaposlovanje delavcev v Ribnici imajo registriranih že nad 80 prosilcev za delo. Številka še ni velika, opozarja pa na nevarnost, da se bo povečala. Med nezaposlenimi je namreč četrtina s srednjo in višjo izobrazbo, to se pravi mladih ljudi. Rezerva za zaposlitev bo v zmanjšanju zaposlovanja upokojujencev in nadurnega dela v delovnih organizacijah.

Ugotavljamo, da je zdravstveno varstvo v naši občini dobro organizirano. Na tem področju bomo veliko pridobili z odprtjem novega zdravstvenega doma v Ribnici.

V sindikatih se pripravljajo na 3. konferenco Zveze sindikatov Slovenije, na katere dnevnom redu bo socialna politika in socialna varnost delavcev.

Delavci, ki delajo na takih delovnih mestih, ki so zdravju škodljiva, imajo redne letne zdravstvene preglede.

Razveseljiva je ugotovitev, da je število bolniških izostankov v upadanju. Podobno pa nam kvari alkoholizem. Menimo, da ima alkoholizem potuho v preveliki strpnosti nadarjenih do delavcev, ki so zasvojeni z alkoholom.

Pri otroškem varstvu smo dosegli določen napredek. Trenutno imamo otroške varstvene ustanove v Ribnici, Sodražici in Loškem potoku, kjer je v varstvu 16% vseh predšolskih otrok. V Sodražici je nujna po novem otroškem vrtcu. Gradnja je planirana v tem srednjeročnem obdobju.

S pravilno stanovanjsko politiko smo v naši občini, med redkimi v Sloveniji, skoraj do kraja rešili stanovanjsko vprašanje. Tako smo v zadnjem obdobju sezidali 262 družbenih stanovanj, kar je več kot polovico vseh družbenih stanovanj v občini Ribnica. Predvidevamo, da bo zaradi zaostrenih gospodarskih pogojev hitrost gradnje stanovanj, tako družbenih kot invidualnih, v naslednjih nekaj letih upočasnjena.

Posebna skrb naše družbe velja invalidnim in duševno prizadetim otrokom. Teh imamo v naši občini 29. Menimo, da je v Sloveniji posebnih delavnic za usposabljanje te mladine premalo, zato veliko teh otrok ostane na skrbi staršev.

V naši občini je čedalje več starih ljudi, saj je že 17% občanov starejših nad 65 let. V domovih za ostarele in onemogle imamo 38 občanov. Vse to poraja določene probleme.

Z zadovoljstvom lahko ugotavljamo, da smo v naših delovnih organizacijah uredili družbeno prehrano za dobri dve tretjini vseh zaposlenih delavcev.

V zadnjem obdobju smo precej izboljševali delovne pogoje z uvajanjem nove tehnologije, ki olajšuje fizično delo. Seveda delajo ponekod, na primer v

tekstilni, kovinski in lesni industriji, v nekaterih oddelkih še vedno v težkih delovnih pogojih, ki načenjajo zdravje delavcev.

Tudi ob sedanjih razpravi o socialni problematiki v OZD ugotavljamo, da je izraba delovnega časa skoraj v vseh delovnih organizacijah slaba (4,5 – 5 ur). Ugotovitev velja tako za delavce v administraciji kot v proizvodnji. Vzroki so: slaba organizacija dela, premajhna delovna disciplina in slab čut za odgovornost do dela. Vse to znižuje storilnost v proizvodnji, kar „plemenitimo“ z navijanjem cen proizvodovom.

Ob vsem tem se samo po sebi odpira vprašanje odgovornosti sindikatov in drugih družbenopolitičnih organizacij za utrjevanje socialne varnosti delavcev, za odpravljanje pomanjkljivosti, za utrditev čuta odgovornosti do dela in izvrševanje obveznosti, ki izhajajo iz naše splošne in tudi interne zakonodaje v organizacijah združenega dela.

K. ORAŽEM

Težave že na začetku

V ribniški občini se število študentov suče blizu 200, na žalost pa smo zelo slabo povezani. Vsak skrbi le za študij in svojo zabavo, le malo pa jih je, ki se udeležujejo še na drugih področjih. Pred leti je sicer obstajal Študentski pokrajinski klub Ribnica–Kočevje, ki pa je prenehal z delovanjem. Zato smo se odločili, da ustanovimo Klub študentov Ribnica, ki bi nas, ribniške študente, povezoval in v katerem bi lahko uresničevali svoje interese.

Po nekaj sejah pripravljalnega odbora smo organizirali ustanovno skupščino, ki pa zaradi premajhnega števila študentov ni pripeljala do ustanovitve kluba. Doživeli smo prvi poraz, a ta nas ne bo onemogočil v naših hotenjih.

Študentski klub je oblika dela OK ZSMS Ribnica. Člani so redni študenti, v svoje vrste pa bomo pritegnili tudi študente ob delu in iz dela.

Kakšna sta namen in vloga študentskega kluba?

Njegova naloga je predvsem, da poveže študente z matično občino in jih seznanja z aktualnimi družbenopolitičnimi in gospodarskimi dogajanjem v občini, da spremlja in se aktivno vključuje v štipendijsko in kadrovske politiko ter da se vključuje v delovanje OK ZSMS na vseh področjih.

V okviru študentskega kluba bi ustanovili naslednje komisije: socialnoekonomsko, kadrovske, športno, kulturno, idejnopolično in informativno–propagandno. Vsaka komisija bi imela svoj program, ki bi ga skušala izpolniti do konca študijskega leta. Najpomembnejša je socialnoekonomska komisija, ki bo spremljala socialnoekonomski položaj študentov ter se vključevala v štipendijsko in kadrovske politiko. V okviru kulturne komisije je predvideno sodelovanje na prireditvah OK ZSMS in siva za kulturo, poleg tega pa tudi samostojno prirejanje glasbenih in literarnih večerov, koncertov, razstav ipd.

Za zapolnitev prostega časa študentov bo skrbela še športna komisija, ki ima med drugim v načrtu formiranje študentskih ekip, ki bodo sodelovale v občinskih ligah in na tekmovanjih v okviru univerze. Ostale komisije imajo sicer manj obsežne, a nič manj pomembne programe.

Za delo komisij je potrebno zagotoviti tudi ustrezna finančna sredstva. Za prispevke bomo zaprosili organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti in družbenopolitične organizacije v občini. Seveda pa bomo sredstva pridobili

(Nadaljevanje na 17. str.)

Nova pridobitev v občini je tudi poslovalnica turistične organizacije Kompas, ki letos praznuje 30 let svojega obstoja. To je že 104 poslovalnica Kompas v Jugoslaviji in pričakovati je, da se bodo občani Ribnice in Kočevja (kot tudi prehodni gosti) posluževali kvalitetnih uslug te renomirane turistične organizacije. Ribniška poslovalnica predstavlja pomembno pridobitev za gospodarske organizacije obeh občin, saj gre za najprimernejšo in najbližjo turistično poslovalnico, ki lahko zagotovi vse vrste vozovnic, rezervacij, prenočitev ter ostalih uslug, med katerimi je tudi izposojevanje osebnih vozil „rent a car“. Blizajo se časi zimskih počitnic, dopustov, izletov in v poslovalnici Kompas bodo najustrežneje svetovali, pomagali. 30 let delovanja pomeni prav toliko let izkušenj, zaupanja.

Gasilski jubilej na Gori

Prostovoljno gasilsko društvo Gora praznuje letos 60-letnico uspešnega obstoja.

Ustanovljeno je bilo na pobudo pokojnega tov. Janeza Kržeta (Ozalovga) in sicer 1921 v gostilni pri Miklavovih. Tovariš Janez Krže je ostal predsednik dolga leta. Pod njegovim vodstvom je bila prva gasilska veselica že 1923 v Vagovki; za tiste čase je zelo dobro uspela. Potem so kmalu nabavili novo ročno brizgalno, kar je bil za gorniške gasilce zelo velik uspeh. Bilo pa je vprašanje, kje jo na varnem shraniti. Odločili so se za gradnjo gasilskega doma. Zaradi lokacije je prišlo tudi do spora med gasilci, vendar je bil gasilni dom leta 1929 zgrajen in opremljen s potreb-

nim gasilskim inventarjem. Bil je ponos vseh takratnih gasilcev z Gore. Zaradi gospodarske kri-

ze je društvo bolj mirovalo, bilo pa je opremljeno, da lahko nastopi v slučaju požara, pripravljeno je bilo pomagati kjerkoli in komurkoli, to so pokazale tudi občasne vaje.

Prišla je vojna. Že jeseni

1941 so tudi na Gori začeli delovati prvi partizani. Ustanovljena je bila OF, kar pa ni ostalo skrito okupatorju. Ob italijanski ofenzivi 1942 je okupator vse moške od 16. do 50. leta odpeljal v interancijo, večinoma na Rab. Na Gori je postavil utrjeno postojanko. Zažgali so gasilski dom, ki je zgorel do tal z vsem inventarjem.

Kmalu po koncu vojne so občani obnovili gasilsko društvo. Tam, kjer je nekoč stal lep gasilski dom, nismo imeli drugega kot kup ruševin. Težko je bilo začeti, ko pa je bil narod še ves izčrpan od vojne. Pri Kračalih je udarila strela in zgoreli so trije skednji. Gasili so tako, da smo nosili vodo v vedrih in polivali poslopja. Po posredovanju okrajne gasilske zveze smo dobili ročno brizgalno. 1956 smo se odločili za izgradnjo novega doma, ki smo ga gradili do 1960. Pod eno streho smo dali gasilski dom, trgovino in šolo, kar še danes ustreza našim razmeram. Pri tem nam je pomagala KZ Sodražica in takratna občina Sodražica. Novo motorno brizgalno nam je preskrbel takratni republiški predsednik gasilske zveze, pokojni Matevž Hace, in uspešno smo jo uporabili pri gašenju požara v Krzetih in Janežih.

Ob 60-letnici smo dobili močno avto-motorno brizgalno, tako da bomo v primeru požara delovali hitro in učinkovito.

Delavci iz Obrade na obisku v Riku

Delavci delovne organizacije „Obrada“ iz Rovinja (tovarna hidravlične opreme) so v soboto, 5. septembra, obiskali delovno organizacijo „RIKO“.

S to delovno organizacijo „RIKO“ sodeluje že več kot deset let na poslovnotehničnem področju. Za potrebe naše delovne organizacije izdelujejo

predvsem hidravlično inštalacijo za stiskalnice S-32, S-265, nakladalce RN-3, kopače

(Nadaljevanje na 18. str.)

(Nadaljevanje s 16. str.)

bivali tudi sami z raznimi akcijami.

Možnosti za delo so velike in upamo, da se bomo uspeli organizirati in delovnim ljudem in občanom Ribnice pokazati, kakšen je njihov bodoči strokovni kader.

Začetne težave ne bi smele na naše bodoče delo vreči slabe luči, morda pa so pokazatelj, da se bomo pri svojem delu srečevali z vrsto problemov, a njihovo reševanje bo moralo dokazati našo zagnanost in sposobnost.

ALENKA NADLER

Gostje iz delovne organizacije Obrada iz Rovinja so si med obiskom v Ribnici (bili so gosti delovne organizacije Riko) poleg ostalih zanimivosti ogledali tudi narodopisni muzej v gradu. Ob tej priložnosti jim je nonet Vitra priredil kratek kulturni program.

29. september- dan pionirjev

V torek, 29. septembra, smo imeli v domu JLA programsko pionirsko konferenco, kulturni program in filmsko predstavo „Titova potovanja po SZ in Kitajski“.

Najprej smo imeli pionirsko konferenco, ki je potekala pod geslom „Štirideset let vstaje jugoslovanskih narodov in narodnosti“. Na konferenco smo povabili številne predstavnike družbenopolitičnih dejavnosti. Na vabila so se odzvali predstavniki DPM, krajevnega in občinskega odbora ZB in KS.

Naše delo smo začeli s pionirsko himno. Predsednica PO Nataša Radić je otvorila konferenco, nato smo izvolili delovno predsedstvo, zapisnikarja, overitelja zapisnika in volilno komisijo. Sledila so poročila o delu PO v letu 1980/81, blagajniška poročila, poročilo o krožkih in svobodnih dejavnostih. Po poročilih je bila razprava. K razpravi se je priglasil tudi gost konference, član ZZB Vinko

(Nadaljevanje s 17. str.)

RK-2, letališko opremo itd. Sodelovanje je zadovoljivo.

Srečanja niso samo delovnega in poslovnega značaja, ampak krepijo bratstvo in enotnost med delavci obeh socialističnih republik,

Ob prihodu v Ribnico je goste iz Rovinja pričakala ribniška godba na pihala, vse prisotne pa je pozdravil in jim zaželel ugodno in prijetno bivanje predsednik koordinacije sindikata „RIKO“ Franc Prelesnik.

Delavci „OBRADÉ“ so si ogledali Ribnico in narodopisni muzej v gradu. Zelo jih je zanimalo izdelovanje in zgodovina suhorobarskih in lončarskih izdelkov. Poslušali so krajši program iz sporeda noneta „Vitra“ iz Ribnice, ogledali pa so si še razstavo ribniških slik v „Petkovi galeriji“. Po enournem obisku v naši delovni organizaciji, kjer jih je vsekakor najbolj zanimalo, kje vse uporabljamo njihove izdelke in kam so namenjeni, smo se podali še na športna igrišča tekmovalci v malem nogometu in streljanju. V obeh panogah smo bili domačini močnejši in pokali so ostali v vitrinah ŠRD „RIKO“.

S srečanjem pri Francetovi jami so tovariši iz „Obrade“ zaključili enodneveni obisk pri delavcih „RIKA“. Ob slovesu je bilo slišati le: „Prezadovoljni smo i što brže nam vratite posetu!“

UROŠ BREGAR

Kersnič. Zaželel nam je, da bi še naprej pridno delali in izpolnjevali svoje naloge ter se spominjali pionirjev, ki so se bojevali med NOB in nam po vojni gradili domovino. Ob koncu nam je izročil plaketo „Ogenjca“ kot priznanje za našo skrb za grobove padlih borcev in za obujanje tradicij NOB.

Na priznanje smo zelo ponosni in obljublamo, da bomo opravili vse naloge, ki smo si jih zadali.

Našo konferenco je pozdravila tudi tov. ravnateljica Milena Borovac, nam čestitala k prazniku in k uspehom, ki smo jih

dosegli v preteklem šolskem letu.

Naše šolsko glasilo „Krošnja“ je na 13. srečanju pionirjev dopisnikov iz Slovenije dobilo 2.-4. nagrado.

Mladi rokometarji so osvojili 8. mesto v republiki. Mladi kemiki so dosegli 1. 2. in 22. mesto na regionalnem tekmovalstvu kemikov iz kemije ter se uvrstili v prvo tretjino na republiškem tekmovalstvu. Med mladimi gasilci je 15 učencev osvojilo zlato značko. Zgodovinski krožek je za raziskovalno nalogo „Šolstvo med NOB v Ribnici“ prejel od Pionirja knjižno nagrado.

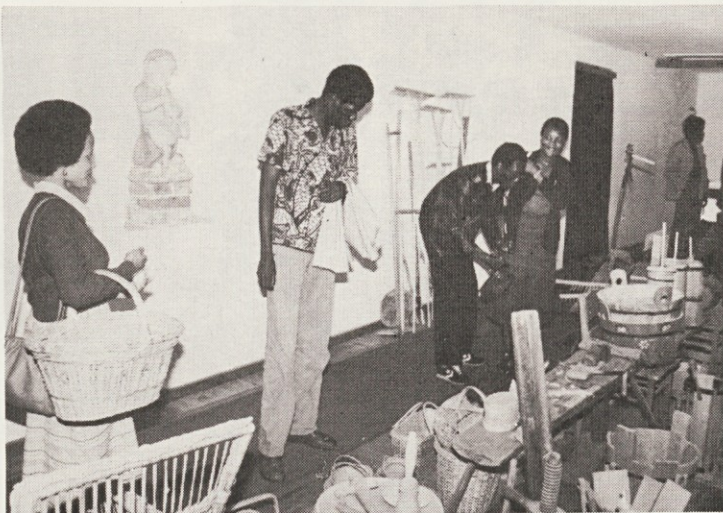
Mladi matematiki so osvojili 25 bronastih in 9 srebrnih Vegovih priznanj.

Vesela šola je uspela. Tekmovalo je 286 učencev, 2 pa sta se

OKVIRNI PROGRAM DELA

1. Nadaljevali in razvijali bomo ideje, za katere se je boril tov. Tito, s še posebnim poudarkom v letu 1982, ko slavi PO 40-letnico obstoja.
2. Naloga pionirjev je, doseči čim boljši učni uspeh in delovno disciplino!
3. Vključili se bomo v JPI „Rastemo pod Titovo zastavo“ in izvajali zahtevani program.
4. Še naprej bodo zelene straže pobudnik za lepo okolje. Skrbeli in urejali bomo spomenike NOB. Zbirali bomo odpadne surovine.
5. Krajevno skupnost in ZB bomo vzpodbudili k akciji „88 dreves za tov. Tita“.
6. Za izvajanje nalog se bomo povezali z družbenopolitičnimi organizacijami, organizacijami združenega dela ter društvi v kraju.
7. Program bomo po potrebi izpopolnjevali.

Obiskali so nas

Pred kratkim je Ribnico obiskala skupina študentov iz Namibije, ki se izpopolnjujejo pri Mednarodnem centru za upravljanje podjetij v družbeni lasti s sedežem v Ljubljani. Temnopolti študentje in študentke so si med drugim ogledali tudi etnografski muzej v ribniškem gradu.

udeležila republiškega tekmovalstva in se solidno uvrstila.

Po razpravi smo sprejeli tudi načrt PO za leto 1981/82.

Za praznično vzdušje so poskrbeli recitatorji nižje stopnje in pevski zbor. Za konec je zadonela pesem „Lepo je v naši domovini biti mlad“.

Po programu smo si ogledali film in nato so delegati razrednih skupnosti odšli na volišče. Izvolili smo nov 76-članski pionirski odbor, ki bo skrbel za izvajanje nalog.

NATAŠA RADIĆ
MARJETA VUČEMILOVIĆ, 8.a

Kegljači najuspešnejši

VII. Športne igre delavcev strojegradnje Slovenije

VII. športne igre delavcev Združenih podjetij strojegradnje Slovenije, katerih so se udeležili tudi tekmovalci in tekmovalke DO Riko, so potekale v športnem parku Kodeljevo v Ljubljani. Organizatorjem DO Indos in Agrostroj iz Ljubljane je ob pomoči športnega društva Slovan uspelo izpeljati igre brez večjih spodrsrlajev.

Zbralo se je 1000 tekmovalcev iz 22 delovnih organizacij. Tekmovali so v šestih športnih panogah: v kegljanju (moški, ženske), streljanju (moški, ženske), malem nogometu, balinanju, šahu in namiznem tenisu. Največ uspeha so ponovno imeli tekmovalci iz STT Trbovlje, ki so v skupni uvrstitvi prehiteli drugouvrščeni Litoštroj za 7 točk, tretjevrščeno Metalno iz Maribora pa kar za 25 točk. Ekipa Riko je osvojila odlično deveto mesto. Posebno pa so se izkazali kegljači, ki so osvojili pokal za tretje mesto. Za ekipo RIKO so kegljali: Jože Turk, Janko Gorše, Ludvik Mate, Mirko Mohar, Tone Lovšin, Tomaž Lovšin in Miran Košir.

UROŠ BREGAR

REŠETO

Dopisujte v REŠETO — pričakujemo novice in prispevke tudi iz vašega kraja!

Zakaj skupna hranilno-kreditna služba?

Že od leta 1979 dalje smo na zborih kmetov obravnavali predlog, da z zadrugo Dobrepolje, s kmeti – gozdarskimi posestniki iz Velikih Lašč in z ZKGP Kočevje ustanovimo skupno hranilno-kreditno službo. Do te pobude je prišlo, da bi kmetje, ki so po večini tudi gozdni posestniki, sredstva, ki jih dobijo pri prometu s kmetijskimi pridelki in lesom, združevali z delavci v zadrugah in ZKGP v enoti HKS. Tako bi nastala močna organizacija, ki bi lažje sodelovala pri pospeševanju razvoja kmetijstva in gozdarstva.

K temu nas navaja tudi zakon o združevanju kmetov, ki določa večje povezovanje kmetijskih in gozdarskih organizacij, ki delujejo na skupnem področju. Tudi novi zakon o HKS določa, da je HKS samostojna organizacija s svojimi samoupravnimi organi. S tako organizacijo vlagatelji samo pridobijo. Vlagajo, dvigajo vloge in urejajo kreditne posle še naprej v svoji organizaciji, tako da tudi iz naslova prodaje lesa lahko uredijo vse posle pri blagajni zadruge.

Torej vsa sredstva, ki se zberejo na področju naše zadruge, se posebej evidentirajo in v skladu s planom jih razdeljuje kreditni odbor poslovne enote. V primeru večjih potreb pa odbor

pri HKS lahko dodeli kredit iz skupnih sredstev.

Iz praktičnih ozirov naj bi zaenkrat imela HKS sedež v Kočevju, knjigovodstvo pa bi po medsebojni pogodbi vršila interna banka ZKGP Kočevje. Gre za to, da bi bilo poslovanje čim bolj racionalno in s tem tudi cenejše.

Hranilno-kreditno službo upravlja vlagatelji, ki izvolijo delegatsko skupščino (40 delegatov, med njimi 28 kmetov). Kreditni odbor ima sedem članov, med njimi pet kmetov.

Hranilno-kreditna služba ima vodjo (direktorja), ki ga po razpisu imenuje zbor delegatov, in potrebno število blagajnikov ter vodij poslovnih enot. Vlagatelji poslujejo lahko tudi prek blagajn Ljubljanske banke.

Kmetje v TOK Gozdarstvo in kolektivi vseh tozdov ZKGP so že sprejeli sklep o ustanovitvi HKS. Prav tako tudi združniki KZ Dobrepolje. V naši zadruzi so ustanovitev potrdili na zborih združnih enot v Ribnici in v Loškem potoku. V združni enoti Sodražica pa na ustanovitev še niso pristali združeni kmetje iz volilne enote Sv. Gregor.

V septembru bo zbor združenih kmetov pri Sv. Gregorju ter glasovanje delavcev zadruge.

JOŽE BENCINA

Franc Tanko

21. julija so na ribniškem pokopališču pospremili na zadnjo pot Franca Tanko. Med nami ni več moža, ki je kljub skromnemu življenju pustil s svojim delom nezbrisani pečat ribniškemu življu.

Opravljal je težko delo progovnega delavca. Temna, zgubana koža je pričala o mrazu in vročini, dežju in snegu, veter mu je dolga leta brazdal obraz in ga prezgodaj postaral.

Življenje, ki je bilo vse prej kot lahko, mu ni preprečilo, da se ne bi posvetil tudi dejavnostim, ki danes nemalokrat dobe značaj odvečnosti, pa vednar so človeku potrebne in še kako pomembne zanj.

Dobrišen del svojega življenja je tako ali drugače povezal s telesno kulturo. Bil je član predvojnega Sokola, po osvoboditvi pa dolgoletni in izredno vesten oskrbnik Doma TVD Partizan. Ko je to delo prepustil mlajšim in odšel v zasluži pokoj, je kljub starosti prevzel skrb za lepši videz ribniškega gradu in okolice. Kolikokrat se je pri tem jezil nad objestneži, ki so dobesedno teptali njegovo delo. In vendar je vztrajal.

Posebno rad se je posvečal godbi. Bil je eden prvih

godbenikov v muziki ribniškega Sokola. Godbi je ostal zvest tja do sedemdesetih let, ko je delovanje ribniške pihalne godbe zamrlo. Trdno je verjel, da se tradicija ne more kar tako prekiniti, zato je skrbno spravil svoj instrument – mali boben. In res! Ko so vrste godbenikov zopet oživele, ko se je godba pomladila, je njegov instrument zopet zazvenel. Starost mu je preprečevala, da bi sam zaigral, toda veroval je, da bodo mlajši znali nadaljevati njegovo delo. Večkrat je prišel poslušat vaje, nemalokrat so ga v pogovorih po igranju zasrbeli prsti in je prijel za paličice. Svetoval je, pokazal, povprašal kaj. Še vedno je bil z dušo in telesom godbenik.

Žal mu ribniška godba ni mogla igrati ob zadnjem slovesu. Svojo življenjsko pot je sklenil prav v času, ko dana beseda menda nič ne pomeni, ko je material več vreden kot človek, ko ljudi več stvari razdvaja kot pa družji!

Pokopali so ga v tišini, toda ta molk je bil glasnejši od fanfar; tako glasen, da so zbolela ušesa in srce! Bo prišel do ušes ribniških filistrov? Tista peščica iz Kolo-dvorske na žalost ne zmore vsega.

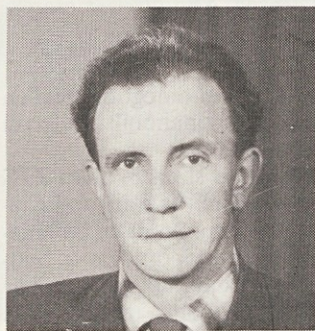
P. L.

Slavko Juvanc

V 61. letu starosti je nehalo biti srce častniku I. stopnje Gasilskega društva Velike Poljane, Slavku Juvancu.

Član gasilskega društva je postal 1937. Takoj po osvoboditvi je prevzel dolžnost poveljnika društva, istočasno je bil tudi podpoveljnik okrajne gasilske zveze v Kočevju.

Ob ustanovitvi občinske gasilske zveze v Velikih Laščah je postal njen prvi poveljnik, za tem pa podpoveljnik občinske gasilske zveze v Ribnici. Dolžnosti predsednika domačega društva je opravljal od 1962 do 1978, nato zaradi bolezni ni več zmožeg opravil, bil pa je častni predsednik vse do smrti. Za svoje aktivno delo je prejel več priznanj in odlikovanj in tudi ribniško priznanje OF.

Veliko truda in prostega časa je posvetil vzgoji mladega kadra. Nešteto krat je poveljeval pri raznih požarih in drugih akcijah. Njegova priljubljenost med gasilci in krajani se je pokazala ob veliki udeležbi na njegovi zadnji poti; gasilci so bili v uniformah, nosili so 13 praporov.

Gasilci in krajani ga bomo ohranili v nepozabnem in lepem spominu.

ANTON STRNAD

Pridobitev v dinarjih - zaslužek v devizah

Delovna organizacija Eurotrans iz Ribnice, ki opravlja dela za potrebe mednarodne špedicije, je kupila 8 novih vozil. Celotna investicija je bila izpeljana izključno s sredstvi organizacije, brez kreditov, plačilo pa je bilo izvršeno z dinarskimi sredstvi. Vseh osem avtovlakov bo namenjenih izključno prevozom mednarodnega transporta, kar pomeni, da bodo ustvarjali izključno devizni prihodek. Delavci in vodstvo omenjene organizacije se zavedajo, da lahko le s povečanim izvozom in večjim zaslužkom v devizah v prihodnje rešijo marsikateri svoj problem, obenem pa se vključujejo v procese ekonomske stabilizacije, za katere vemo, da ni le trenutna naloga, temveč stalna akcija.

2. delovno srečanje kovinarjev občine Ribnica

3. in 4. 9. 1981 je bilo v prostorih Rika v Ribnici 2. delovno srečanje kovinarjev občine Ribnica. Kljub številnim prijavam, prijavilo se je 25 varilcev in 11 kovinostrugarjev, je bila dejanska udeležba na tekmovanju skromnejša v primerjavi z lanskim letom. Tekmovalo je 12 varilcev s CO2 ter 5 kovinostrugarjev. Vendar to ni vplivalo na uspeh, ki so ga dosegli tekmovalci in organizatorji, saj so bili izdelki in tudi organizacija boljši. Posebej velja omeniti teoretičen del, pri katerem je bil odstotek pozitivnih

odgovorov mnogo večji. Vsekakor je bil dosežen osnovni namen tekmovalnega srečanja kovinarjev – obnoviti in dopolniti znanja iz stroke, VPD ter iz samoupravljanja. Ponovno se je izkazalo, da mora udeleženec delovnega tekmovanja imeti poleg ostalih kvalitiet tudi močnejše zaupanje v svoje sposobnosti in ne sme ga biti strah pokazati svoje kvalitete. Dobro vemo, da se imajo nekateri za zelo dobre varilce oziroma kovinostrugarje, vendar jih taka prireditev ne zanima in upravičeno podvomiš v njihove strokovne kvalitete,

da o samoupravljalskih sploh ne govorimo. Če nekdo ne more žrtvovati niti ene ure v popoldanskem času, da bi si prišel ogledat tekmovanje ali se vsaj udeležil otvoritve, organizatorji pa so morali žrtvovati cela dva popoldneva, potem upravičeno posumiš, da je nekaj gnilega v tej družbi. Ne mislim tu le na delavce. Enako je s funkcionarji. Govorimo eno, delamo pa drugo. Zaključek je lahko samo eden. Delovna tekmovanja moramo v naslednjih letih še izboljšati, vključiti je potrebno še ostale poklice (ključavničarji,

orodjarji, plamenski varilci itd.) ter odpraviti pomanjkljivosti, ki sem jih deloma navedel. Le če bodo delavci videli, da se za njihove uspehe resno zanima tudi sindikalno, partijsko, proizvodno in ostala vodstva ter skupnosti, bo uspeh večji.

Pa pogledjmo najboljše na letošnjem tekmovalnem področju.

VARILCI CO₂

1. mesto – Janez Starc – Rikostroj 692 točk
2. mesto – Alojz Knavs – Rikostroj 689 točk
3. mesto – Ciril Samsa – Rikostroj 528 točk

KOVINOSTRUGARJI

1. mesto – Peter Andoljšek – Rikostroj 874 točk
2. mesto – Miro Košorog – Rikostroj 852 točk
3. mesto – Drago Češarek – Rikostroj 851 točk

Priznanja za sodelovanje v organizaciji pa so prejeli: Franc Zajc, Jože Bartol, Hinko Oblak, Uroš Bregar, Stane Oražem, Jože Košmrlj, Tone Arko, ing. Franc Češarek, Alojz Tanko, Marjan Bolha, Milovan Čirovič, Franc Tanko, iz „RIKO“ Ribnica, Janez Oražem iz ITPP ter Janko Šmalc iz ŽIČNICE.

Alojz Knavs v Mariboru šesti

Na republiškem tekmovanju kovinarjev v Mariboru, ki je bilo 18. do 20. 9. 1981, sta ribniške kovinarje zastopala med varilci CO₂ Alojz Knavs, ki je zasedel v svoji skupini med 23 varilci odlično 6. mesto, in Peter Andoljšek, ki je osvojil 20. mesto med 33 kovinostrugarji. Upoštevati moramo, da je Andoljšek še zelo mlad tekmovalc, saj opravlja poklic kovinostrugarja šele dobro leto.

JOŽE BARTOL

V prostorih delovne organizacije Riko je bilo delovno srečanje kovinarjev občine Ribnica. Najbolje uvrščeni med kovinostrugarji in varilci s CO₂ so bili (z leve proti desni) Košorog, Andoljšek, Češarek, Samsa, Starc in Knavs.

8. zlet ZTS Ilirska Bistrica 81

Razvoj taborništva je skupna skrb

Nad tisoč tabornikov iz vseh odredov Slovenije je letos za teden dni (od 1. do 7. julija) postavilo šotore v Ilirski Bistrici.

Tudi mi, ribniški taborniki smo s skromno udeležbo prispevali k množičnosti tega pomembnega taborniškega in družbenopolitičnega dogodka.

Enajst tabornikov lahko naštejete na fotografiji. Pa dve dekletki – oprostite – tovarišici, ki jima je bila zaupana skrb za mlade nadobudneže.

Če bi povprašali naše fante, česa se najraje spominjajo, bi Toni (tretji z leve) gotovo rekel, da pohvale, ki si jo je prislužil s pridnostjo na delovni akciji. Drugi bi se pohvalili z izletom na morje, tretji bi se spominjal obiska tovariša Sergeja Kraigherja, četrtemu bi se tožilo po

večerih ob tabornem ognju. In še in še.

Jaz pa se najbolj pogosto in z grenkimi občutki spominjam pogovorov z vodilnimi kadri tega ali onega odreda. Zato, ker delajo boljše, drugače. Kvalitet-

nejše delo jim omogoča številni kader, da o finančnih sredstvih ne govorim.

Tako smo si na 8. zletu ZTS vsi udeleženci nabrali obilo izkušenj. Želim pa, da bi omenjene izkušnje pripomogle k boljšim razmeram tudi pri nas, kar je, dragi občani, možno le z vašim sodelovanjem.

Mentor:
EVA PERUŠEK

REŠETO

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva Ribnica – Izhaja enkrat na mesec v nakladi 3500 izvodov – Ureja uredniški odbor v sestavi: France Grivec (glavni in odgovorni urednik), Stane Kromar, Karel Oražem, Ivan Petrič, Viktor Pogorelc, Alojzija Zakrajšek in France Železnik (tehnični urednik) – Uredništvo: SO Ribnica, 61310 Ribnica (tel. 861-090, 861-091) – Grafična priprava: DITC Novo mesto; TOZD Dolenjski list, tisk: TOZD Tiskarna Novo mesto.